

Bestuursverslag 2019

meer dan alleen onderwijs!

Goedgekeurd door de RvT (-2020):
J.D. Groenveld-Zeilstra (voorzitter)

Goedgekeurd door de Ledenraad (-2020):
Tobias Smits (bestuurslid)

Goedgekeurd door de GMR (-2020):
René Storm (voorzitter)

Definitief vastgesteld door het College van Bestuur (-2020):

Javenda Oppewal
voorzitter College van Bestuur

Eastermar, -2020

Voorwoord

Evenals vorig jaar is het bestuursverslag opgesplitst in 3 delen: de Stichting PCBO Tytsjerksteradiel, de Vereniging ter Ondersteuning van Protestants Christelijk Onderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel en daarnaast een geconsolideerde jaarrekening van de Stichting en de Vereniging. De Stichting en de Vereniging zijn nauw met elkaar verbonden en daarom is besloten te volstaan met één bestuursverslag, dat verdeeld is in drie onderdelen.

Dit bestuursverslag is de formele verantwoording van de ontwikkelingen in het afgelopen jaar betreffende de Vereniging, c.q. de Stichting en is bedoeld voor de RvT, de Ledenraad, GMR en het ministerie.

Het afgelopen jaar heeft vooral het eerste half jaar in het teken gestaan van fusiebesprekingen met Noventa. Nadat alle verschillen en overeenkomsten in kaart waren gebracht en alle geledingen meegenomen zijn in het proces, is vlak voor de zomer geconcludeerd door beide bestuurders dat de fusie niet voldoende draagvlak had. De lange tijd van bezig zijn met de fusie, heeft ervoor gezorgd dat na de zomer het nodige achterstallige onderhoud moest worden gepleegd. Hier zijn we met z'n allen met frisse moed aan begonnen. De eerste actie was de ontwikkeling van een nieuw Strategisch Perspectief 2020-2024.

In Jistrum en Noardburgum zijn de plaatselijke scholen in het dorp (van OPO-Furore en PCBO Tytsjerksteradiel) gefuseerd m.i.v. 1 augustus 2019 en onder de koepel van PCBO Tytsjerksteradiel gekomen. Hiermee hebben we 4 ontmoetingsscholen. Het was nogal wennen aan elkaar en beide teams hebben laten zien dat ze met een positieve instelling verder zijn gaan bouwen aan het vormen van één team met één onderwijsvisie.

De samenwerking met de peuter-, kinder- en buitenschoolse opvang is verder geïntensiveerd. Alle scholen van PCBO Tytsjerksteradiel zitten middenin de IKC-vorming. Hierbij nemen een volgsysteem en de doorlopende lijnen een grote plaats in.

We hebben met z'n allen kunnen concluderen dat de doelen verwoord in het Strategisch Perspectief 2015-2019 zo goed als allemaal behaald zijn. Dat geeft een tevreden gevoel. PCBO Tytsjerksteradiel is en blijft een mooie organisatie, met veel professionele teams die graag verder willen ontwikkelen, met een variëteit aan onderwijsconcepten. De krapte op de arbeidsmarkt heeft ons verder gestimuleerd meer innovaties op te pakken die met lef vervolgd worden in 2020. Kortom een organisatie om trots op te zijn.

Eastermar, voorjaar 2020
Javenda Oppewal
College van Bestuur

Inhoudsopgave

1.	Het schoolbestuur	5
1.1	Organisatie	5
1.2	Overzicht van de scholen	5
1.3	Organisatiestructuur	6
1.4	College van Bestuur	7
1.5	Raad van Toezicht	7
1.6	(Gemeenschappelijke) medezeggenschap (GMR)	11
1.7	Ledenraad	12
1.8	Profiel	12
1.9	Samenwerkingsverbanden	14
1.10	Maatschappelijke thema's	15

2.	Verantwoording beleid	16
2.1	Onderwijs & kwaliteit	16
2.2	Identiteit	25
2.3	Personeel & professionalisering	25
2.4	Huisvesting & facilitair	30
2.5	Financieel beleid	32
2.6	Risico's en risicobeheersing	33

3.	Verantwoording financiën	35
3.1	Ontwikkeling in meerjarig perspectief	35
3.2	Toekomstige ontwikkelingen	35
3.3	Balans	37
3.4	Staat van baten en lasten	38
3.5	Financiële positie	42

4.	Vereniging ter ondersteuning van het Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel	45
4.1	Algemeen	45
4.2	Financiën	46

5.	Consolidatie van de jaarrekeningen	48
5.1	Exploitatieoverzicht geconsolideerd	48
5.2	Balans geconsolideerd	48

1. Het schoolbestuur

In dit hoofdstuk is generieke informatie over het schoolbestuur te vinden als ook de organisatiestructuur en samenwerkingspartners.

1.1 Organisatie

Naam instelling : Stichting PCBO Tytsjerksteradiel
Bestuursnummer : 42754
KvK : 68892640
Adres : E.M. Beimastrijtte 11A, 9261 VG Eastermar
Telefoon : 0512-472594
E-mail : j.oppewal@pcbotdiel.nl
Internetsite : www.pcbotdiel.nl
Contactpersoon : mevrouw Javenda Oppewal
voorzitter College van Bestuur
mobiel nummer 06 29 603 654

1.2 Overzicht van de scholen

DE SCHOLEN

De grootte van de scholen varieert van 44-280 leerlingen. De onderwijskundige concepten verschillen van elkaar. De meeste scholen hebben nog als basis het leerstofjaarklassensysteem en zijn in ontwikkeling met als doel het leerstofjaarklassensysteem los te laten. Er wordt gewerkt met individuele leerdoelen.

School en Plaats	Leerlingen 1 oktober 2015	Leerlingen 1 oktober 2016	Leerlingen 1 oktober 2017	Leerlingen 1 oktober 2018	Leerlingen 1 oktober 2019
Dûbel Ien, Suwâld	81	79	81	85	79
De Winde, Hurdegaryp	254	238	233	232	242
De Twirre, Eastermar	113	119	120	149	163
De Greide, Jistrum	71	66	56	54	87
De Klimstien, Noardburgum	104	107	109	112	153
It Bynt, Sumar	128	117	114	106	106
De Reinbôge, Burgum	295	294	289	288	280
De WrâldPoarte, Garyp	192	192	169	158	157
De Arke, Burgum	299	269	275	264	262
De Ichthusschool, Gytsjerk	99	98	98	99	99
De Paadwizer, Oentsjerk	96	97	106	103	110
De Alpha, Ryptsjerk	56	48	48	45	44
Totaal	1.834	1.766	1.728 ¹	1.695	1.782

¹ In dit jaar was er nog sprake van een 30-tal leerlingen extra op It Lemieren. Deze school valt per 2018 onder OPO-Furore.

1.3 Organisatiestructuur

De Stichting PCBO Tytsjerksteradiel bestaat uit 12 scholen, waarvan 4 fusiescholen met het openbaar onderwijs, en een stafkantoor. Er wordt onderwijs gegeven aan 1782 kinderen van 4-12 jaar. Er zijn gemiddelde 155 personeelsleden werkzaam binnen de Stichting.

GOVERNANCE

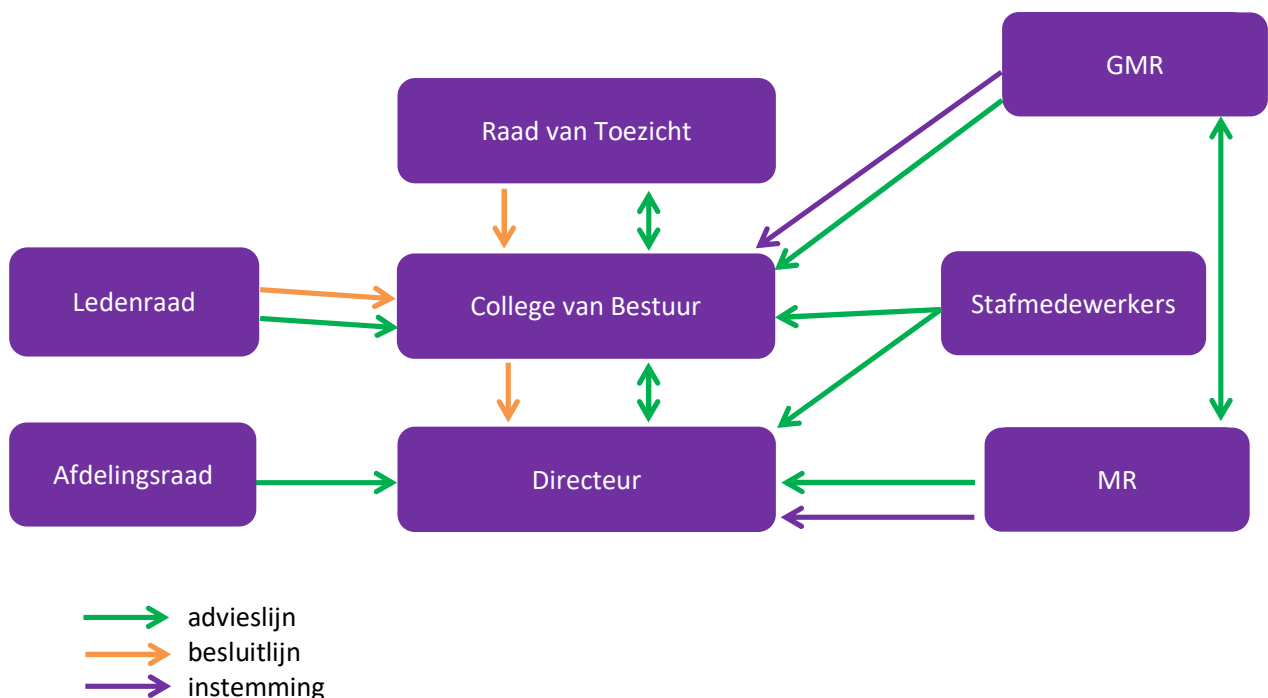
De bestuursstructuur bevat een Raad van Toezicht en een College van Bestuur. De Stichting past de 'code Goed Bestuur' toe. Deze is gepubliceerd op de website van de PO-Raad. Er is sprake van functiescheiding (two-tier). In de code Goed Bestuur zijn de basisprincipes vastgelegd omtrent de professionaliteit van de bestuurder, de toezichthouders en het management in het basisonderwijs. Zo regelt de code onder meer de scheiding tussen bestuur en toezicht en is bepaald in welke mate nevenfuncties verenigbaar zijn met de taken van bestuurder of toezichthouder.

Binnen PCBO Tytsjerksteradiel bestaan hierop geen afwijkingen.

De Raad van Toezicht ziet toe op het functioneren van het College van Bestuur en heeft een aantal (instemmings)bevoegdheden die beschreven zijn in de statuten.

Het College van Bestuur legt verantwoordelijkheid af aan de Raad van Toezicht over gevoerd beleid en resultaten. Binnen de organisatie functioneert een gemeenschappelijke medezeggenschap (GMR). Naast de Stichting bestaat een Vereniging PCBO Tytsjerksteradiel met veelal ouders als leden. De Stichting en de Vereniging zijn middels statuten nauw aan elkaar verbonden. Leden van de Vereniging hebben zitting in de afdelingsraden van de scholen. Zie ook het jaarverslag van de Raad van Toezicht op pagina 7 en volgend.

ORGANOGRAM

Het Managementstatuut is te vinden in onder deze [link](#).

1.4 College van Bestuur

Het College van Bestuur is het orgaan van bevoegd gezag van PCBO Tytsjerksteradiel, dat op basis van de stichtingsstatuten belast is met de verantwoordelijkheid voor de uitoefening van de taken en bevoegdheden.

Mw. Javenda Oppewal MSc
Voorzitter College van Bestuur

Nevenfuncties:

- ✓ Voorzitter RvT VCOG (tot eind maart 2019)
- ✓ Voorzitter bestuur KWF Groningen
- ✓ Secretaris De Vakantiebank
- ✓ Voorzitter regiovergaderingen Nederlands Gereformeerde Kerken Noord

Dhr. J. Sijtsema
Lid College van Bestuur
Nevenfuncties: geen

1.5 Raad van Toezicht

De toezichthouders zijn het orgaan van het bevoegd gezag dat op basis van statuten of een andere regeling belast is met het houden van toezicht

Een overzicht van de leden van de Raad van Toezicht met hun (neven)functies is te vinden op pagina 8.

JAARVERSLAG VAN DE RAAD VAN TOEZICHT PCBO TYTSJERKSTERADIEL (INTERN TOEZICHTSORGAAN) INLEIDING

Voor u ligt het jaarverslag 2019 van de Raad van Toezicht van de Stichting PCBO Tytsjerksteradiel. In dit jaarverslag wordt een overzicht gegeven van de werkzaamheden die de Raad van Toezicht in 2019 heeft uitgevoerd.

BEVOEGDHEDEN EN VERANTWOORDELIJKHEDEN

Op grond van de statuten houdt de Raad van Toezicht toezicht op de verwezenlijking van grondslag en doel van de Stichting alsmede op het functioneren van het College van Bestuur. De grondslag en het doel van de Stichting is de oprichting en het in standhouden van scholen voor Protestant Christelijk basisonderwijs in de Gemeente Tytsjerksteradiel, alsmede het oprichten en in stand houden van en participeren in rechtspersonen die dit doel mede gestalte kunnen doen geven.

De Raad van Toezicht ziet toe op de mate waarin het College van Bestuur in staat is om strategie te bepalen en op grond daarvan tot beleidsvorming te komen. Het toezicht richt zich tevens op de uitvoering van beleid en de wijze waarop het College van Bestuur omgaat met en oog heeft voor de zogenaamde stakeholders. De wijze waarop de Raad van Toezicht haar taak uitvoert is beschreven in de regeling Code Goed Bestuur, die gepubliceerd is op de website van de PO-Raad. De wettelijke voorschriften worden nageleefd, er hebben zich geen afwijkingen voorgedaan van de code Goed Bestuur.

De Raad van Toezicht heeft een goedkeuringsbevoegdheid voor een aantal, door het College van Bestuur te nemen, besluiten. De Raad van Toezicht benoemt de accountant en heeft een klankbordfunctie door het College van Bestuur gevraagd en ongevraagd advies te geven. De Raad van Toezicht heeft toegezien

op de rechtmatige verwerving en besteding van de middelen. Ook vervult de Raad van Toezicht de werkgeverschapsfunctie voor het College van Bestuur. Met betrekking tot de uitvoering van zijn bevoegdheden legt de Raad van Toezicht verantwoording af aan de Ledenraad van de Vereniging.

SAMENSTELLING

In 2019 was de Raad van Toezicht als volgt samengesteld:

Mevr. J.D Groenveld-Zeilstra (1970)

Voorzitter, benoemd per 1 januari 2013 als lid van de RvT. Per 1 januari 2017 voorzitter van de Raad van Toezicht. Studentendecaan bij de RUG te Groningen. Nevenfunctie: notulist CDA-fractie gemeente Tytsjerksteradiel.

Dhr. I.I. Prins (1956)

Vicevoorzitter, benoemd per 1 januari 2014. Afdelingsleider CSG Bogerman te Sneek.
Nevenfunctie(s): Bestuurslid Chr. Mavo De Saad te Damwoude per 01-08-2018.

Dhr. A. H. Renkema (1963)

Lid, benoemd per 1 januari 2014. Hoofd Leerhuis Ziekenhuis Gelderse Vallei Ede (vanaf 01-01-2019).
Woonachtig tot 15-07-2019 in Drachten, vanaf 15-07-2019 in Arnhem.
Nevenfunctie: Lid RvT CSG Liudger tot 01-07-2019.

Mevr. P. van den Berg (1976)

Lid, benoemd per 1 januari 2015. Directeur beleid en beheer bij CVO Zuid-West Fryslân te Sneek.
Lid bestuur van Stichting vrienden van de Bogerman muziek.

Dhr. M.D. Kalmijn (1975)

Lid, benoemd per 1 januari 2017, advocaat/ partner bij Van der Zee, Van der Sluis en Kalmijn Advocaten te Leeuwarden, partner bij De Vijf Bedrijfsbouwers.
Nevenfuncties: Voorzitter Stichting Canadian Liberators, Secretaris Stichting Befrijdingsfestival Fryslân, Voorzitter Federatie Christelijk Jeugdwerk Tytsjerksteradiel, secretaris Stichting Bodembeweging Friesland, voorzitter Stichting Administratiekantoor van een tweetal ondernemingen

COMMISSIES:

De Raad van Toezicht kent de volgende commissies.

Auditcommissie : P. van den Berg en I.I. Prins

Treasurycommissie : P. van den Berg en I.I. Prins en J. Oppewal (namens CvB)

Werkgeverschapscommissie : J.D. Groenveld-Zeilstra en A.H. Renkema

ROOSTER VAN AFTREDEN

Naam	Datum benoeming	Datum herbenoeming	Datum herbenoeming	Datum definitief aftreden
Mevr. J.D Groenveld-Zeilstra	1 januari 2013	1 augustus 2015	1 augustus 2019	
Dhr. I.I. Prins	1 januari 2014	1 augustus 2015	1 augustus 2019	1 januari 2020
Dhr. A.H. Renkema	1 januari 2014	1 januari 2018		1 januari 2020
Mevr. P. van den Berg	1 januari 2015	1 augustus 2015	1 augustus 2019	
Dhr. M.D. Kalmijn	1 januari 2017			

VACATURES RAAD VAN TOEZICHT

Met ingang van 1 januari 2020 treden twee leden van de Raad van Toezicht af. In het najaar van 2019 heeft de Raad van Toezicht een sollicitatieprocedure opgesteld voor drie nieuwe leden, voor de portefeuille Onderwijs, de portefeuille HRM en de portefeuille Bestuurlijk/Politiek. De kandidaat voor de portefeuille Onderwijs is op voordracht van de GMR. Een afvaardiging van de GMR heeft de sollicitatiegesprekken met de kandidaten voor de portefeuille Onderwijs bijgewoond. De GMR en de Raad van Toezicht hebben drie nieuwe leden aan de Ledenraad kunnen voordragen.

Portefeuille Onderwijs: mevrouw M. Buwalda-Roorda

Portefeuille HRM: de heer Y. van Kammen

Portefeuille Bestuurlijk/Politiek: de heer F.H.B. Haenen

De nieuwe leden van de Raad van Toezicht zijn door de Ledenraad benoemd per 1 januari 2020.

OVERLEG MET COLLEGE VAN BESTUUR

De Raad van Toezicht heeft 6 keer regulier overleg gevoerd met het College van Bestuur: 16 januari 2019, 18 maart 2019, 20 mei 2019, 8 juli 2019, 23 september 2019 en 4 november 2019.

Voorafgaand aan de overleggen heeft de voorzitter van de Raad van Toezicht overleg met de voorzitter van het College van Bestuur. In deze overleggen wordt de agenda van de eerstvolgende vergadering vastgesteld en de onderwerpen besproken. Daarnaast hebben de voorzitters regelmatig contact over het reilen en zeilen binnen de Stichting PCBO Tytsjerksteradiel.

EVALUATIEVERGADERING

De vergadering ingevolge artikel 11.3 van de statuten, waarin onder meer het eigen functioneren van de Raad van Toezicht wordt geëvalueerd, vond plaats op 17 januari 2020. Tevens is in deze vergadering de relatie met de bestuurder en haar functioneren besproken.

ONDERZOEK NAAR MOGELIJKE FUSIE MET NOVENTA

De eerste helft van dit jaar heeft in het teken gestaan van het onderzoek naar een mogelijke fusie met Noventa. De Raad van Toezicht heeft daartoe fusiekaders vastgesteld en heeft regelmatig overleg gehad met de Raad van Toezicht van Noventa. De beide voorzitters en vicevoorzitters van PCBO Tytsjerksteradiel en Noventa hebben nauw contact gehad in de eerste maanden van 2019 en elkaar drie maal gesproken in De Pleats te Burgum. Uiteindelijk werd begin juli 2019 besloten dat de samenwerking tussen PCBO Tytsjerksteradiel en Noventa niet zou leiden tot een fusie.

OVERLEG MET DE GMR

Op 20 juni 2019 en 7 oktober 2019 heeft een afvaardiging van de Raad van Toezicht het overleg van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad (GMR) bijgewoond. Er is onder meer gesproken over de rol van de Raad van Toezicht, samenwerking met christelijk en openbaar onderwijs op de dorpen en het lopende onderzoek naar een mogelijke fusie met Noventa.

SCHOLING RAAD VAN TOEZICHT

Op 7 februari 2019 hebben mevrouw P. van der Berg en mevrouw J.D. Groenveld-Zeilstra de Conferentie 'Toekijken, toezicht én er toe doen' bijgewoond. Deze conferentie vond plaats in Assen en werd georganiseerd door Bureau Meesterschap.

WERKGEVERSCHAP

Op 7 januari 2019 is mevrouw J. Oppewal gestart in haar functie van bestuurder bij PCBO Tytsjerksteradiel. Ze heeft daarmee de heer J. Sijtsema opgevolgd, die meer dan 25 jaar aan PCBO Tytsjerksteradiel was verbonden. Op 23 mei 2019 is op feestelijke wijze afscheid genomen van hem.

De werkgeverscommissie heeft op 14 oktober 2019 een voortgangsgesprek gehad met mevrouw J. Oppewal. Daarvan is beknopt verslag gedaan in de vergadering van de Raad van Toezicht van 4 november 2019.

GOEDKEUREN

De Raad van Toezicht heeft de volgende voorgenomen besluiten van het College van Bestuur goedgekeurd:

- ✓ Fusiebesluit van De Finne en De Iepen Stee in Jistrum;
- ✓ Fusiebesluit van De Immanuel en De Oerstek in Noardburgum;
- ✓ Bestuursverslag, incl. jaarrekening 2018;
- ✓ Besluit om het onderzoek naar een mogelijke fusie met Noventa te beëindigen.
- ✓ Financieel Kader 2020 en Begroting 2020 van de Stichting.

In 2019 was het goedkeuren van het strategisch meerjarenplan niet van toepassing. Het strategisch meerjarenplan 2015-2019 is i.v.m. de voorgenomen fusie met Noventa een jaar langer geldig.

De wettelijke voorschriften zijn nageleefd.

BENOEMING EXTERNE ACCOUNTANT

De Raad van Toezicht heeft Van Ree Accountants te Zwolle verzocht de jaarrekening te controleren van PCBO Tytsjerksteradiel vanaf begin van het boekjaar en eindigend op 31 december 2019.

KLANKBORDEN

Tijdens overleggen heeft het College van Bestuur over verschillende onderwerpen met de Raad van Toezicht van gedachten gewisseld. In dit verband is veel aandacht geschonken aan de borging van de christelijke identiteit van onze Stichting, met name in relatie tot samenwerkingsvormen met openbaar onderwijs en de gevolgen van de krimp die goed merkbaar zijn in diverse dorpen/scholen binnen de gemeente Tytsjerksteradiel. Andere thema's waarover gesproken is, zijn de kindvoorzieningen, het personeelsbeleid in de krappe arbeidsmarkt en het onderzoek naar een mogelijke fusie met Noventa.

SCHOOLBEZOeken

De Raad van Toezicht legt ieder jaar een aantal schoolbezoeken af. Aanleiding voor een dergelijk bezoek is een schoolkenmerkend onderwerp, maar geeft ook voldoende gelegenheid andere zaken te bespreken. In 2019 zijn scholen bezocht:

- ✓ januari 2019: CBS Immanuël in Noardburgum
- ✓ oktober 2019: Bernemienkip De Greide te Jistrum
- ✓ Augustus 2019: opening van De Klimstien in Noardburgum

Een afvaardiging van de Raad van Toezicht is op 9 april 2019 aanwezig geweest in Eastermar bij het Directieberaad.

BEZOLDIGING

De leden van de Raad van Toezicht hebben over het jaar 2019 een vergoeding voor hun werkzaamheden ontvangen. De voorzitter heeft een vergoeding ontvangen van bruto € 4.320,- exclusief btw en de leden bruto € 3.080,- exclusief btw. De hoogte van deze bedragen valt binnen het statutair vastgestelde maximum en de vergoeding wordt verantwoord in de jaarrekening.

DANKWOORD

De Raad van Toezicht bedankt alle medewerkers van PCBO Tytsjerksteradiel voor hun inzet in het afgelopen jaar. Ook de vrijwilligers in de geledingen worden bedankt voor hun bijdrage die zij hebben geleverd aan de doelstellingen van onze Stichting en onze Vereniging.

Een woord van dank gaat uit naar mevrouw Oppewal en de heer Sijtsema, voorzitter en lid van het College van Bestuur, voor het constructieve en plezierige overleg. De Raad van Toezicht dankt in het bijzonder de heer Sijtsema voor de jarenlange inzet voor PCBO Tytsjerksteradiel en de goede samenwerking. Daarnaast bedanken we mevrouw Frijling voor haar secretariële ondersteuning.

Eastermar, 7 januari 2020

J.D. Groenveld

Voorzitter Raad van Toezicht PCBO Tytsjerksteradiel

1.6 (Gemeenschappelijke) medezeggenschap (GMR)

De medezeggenschap is op elke school geregeld middels een medezeggenschapsraad (MR), bestaande uit ouders en medewerkers. De MR is gesprekspartner voor de schooldirecteur. Een afvaardiging van elke MR heeft zitting in de gemeenschappelijke medezeggenschap (GMR), bestaande uit 6 ouders en 6 medewerkers. De GMR geeft gevraagd en ongevraagd advies en is gesprekspartner voor de bestuurder. Op verschillende terreinen hebben zij instemmingsrecht. Hierna is een kort jaarverslag van de GMR te vinden.

JAARVERSLAG GMR 2019

De GMR is in 2019 in totaal 6 maal bij elkaar geweest in 2019. Zij hebben vergaderd op:

8 april 2019

16 april 2019

7 mei 2019

20 juni 2019

7 oktober 2019

12 december 2019

Het eerste half jaar stond volledig in het teken van de mogelijke fusie tussen Noventa en PCBO Tytsjerksteradiel. Hiervoor heeft de GMR ook een extern deskundige in de arm genomen.

8 april 2019

Vergadering waarin de rapportage over de fusie is besproken.

16 april 2019 informatieavond over de fusie in De Pleats.

7 mei 2019

Vergadering n.a.v. de informatieavond. Hierin wordt besloten om een extern deskundige om advies te vragen. Dit wordt Miryam Breeuwer van MPC Advocatuur in Tynaarlo.

20 juni 2019

De RVT is aanwezig bij deze vergadering van de GMR. Dit zijn Ico Prins en Jodi Groenveld. Er is voornamelijk gesproken over de voor- en nadelen van de fusie en vragen die er nog speelden. Op deze avond is ook het bestuursverslag aan de orde geweest.

7 oktober 2019

Van de RvT zijn 2 leden bij deze vergadering aanwezig geweest om nadere uitleg te geven over het niet doorgaan van de fusie. Tevens hebben zij een toelichting gegeven over de vacatures die in de RVT zijn ontstaan.

Er wordt 1 lid van de GMR afgevaardigd om deel te nemen aan de sollicitatiecommissie voor de vacature van onderwijs in de RVT.

Tevens wordt het tevredenheidsonderzoek besproken. Er een werkgroep financiën gevormd.

Er is gesproken over het voorstel verlof OOP.

12 december 2019

De GMR geeft positief advies t.a.v. de begroting. Er wordt een werkgroep gevormd die zich gaat buigen over het reglement (G)MR.

Op deze vergadering spreken we ook over het functiebouwwerk en het beleid L10 en L11. Een besluit wordt echter niet genomen.

1.7 Ledenraad

Op elke school is een Afdelingsraad (AR) actief bestaande uit minimaal 3 en maximaal 7 leden. Zij vertegenwoordigen de leden die in het betreffende dorp of stad wonen waar de school staat. Deze komt jaarlijks minimaal 4 maal bijeen. De Afdelingsraad geeft het bestuur en directeur gevraagd en ongevraagd adviezen over schoolaangelegenheden. Alle leden van de Afdelingsraad zijn lid van de Vereniging, uitgezonderd de ontmoetingsscholen, waar 50% van de leden van de Afdelingsraad minimaal lid moet zijn van de Vereniging.

De Ledenraad heeft op verschillende terreinen instemmingsrecht en is de gesprekspartner van de bestuurder.

De Ledenraad is in 2019 drie keer bij elkaar geweest. De vergaderingen hebben plaatsgevonden op 8 mei, 6 juni en 18 november. In hoofdstuk 4 wordt verder ingegaan op de Vereniging.

1.8 Profiel

DE MISSIE

PCBO Tytsjerksteradiel staat voor: ***meer dan alleen onderwijs!***

DE VISIE

Wij leven in een maatschappij die voortdurend verandert. Dat vraagt van mensen dat zij zich aan kunnen passen en blijvend kennis willen opdoen en vaardigheden willen verwerven. Om ervoor te zorgen dat kinderen klaar zijn voor de toekomst, staan onze medewerkers ten dienste van de brede ontwikkeling en persoonsvorming. Wij bereiden kinderen niet alleen voor op een carrière maar op een leven. In 2019 is PCBO Tytsjerksteradiel een organisatie die het vertrouwen van alle belanghebbenden heeft. PCBO Tytsjerksteradiel realiseert een doorgaande lijn in het leren en ontwikkelen van kinderen van 0 tot 12 jaar.

Waar staat PCBO Tytsjerksteradiel voor in 2019?

✓ Denken in mogelijkheden

Op onze scholen krijgt elke leerling het onderwijs, de ondersteuning en begeleiding die hij/zij nodig heeft. Passend onderwijs betekent denken in mogelijkheden en niet in beperkingen van leerlingen.

✓ Talentontwikkeling

Wij gaan ervan uit dat elk kind van nature in staat en bereid is om te leren. Leren is meer dan het vergaren van kennis en is erop gericht dat kinderen zelfstandig en verantwoordelijk kunnen deelnemen aan de maatschappij van de toekomst. Daarbij past een manier van onderwijs die de

brede ontwikkeling van talenten stimuleert, bijvoorbeeld culturele-, sportieve- en organisatorische talenten. Centraal staat dat iedereen met succes op zoek kan gaan naar wat hem of haar bijzonder maakt.

✓ **Educatief partnerschap**

PCBO Tytsjerksteradiel staat midden in de maatschappij en gaat actief de verbinding aan met ouders, ketenpartners en de omgeving van de school. We bieden een breed aanbod in samenhang met vrije tijd en opvang. Kinderen leren ook buiten de klas!

✓ **Zelfregulering**

Onze professionele medewerkers maken het verschil! Onze medewerkers bezitten deskundigheid over het leren en onderwijzen/coachen van leerlingen. Wij hebben een cultuur waarbij reflecteren op het eigen handelen een natuurlijke routine is, met het oog op verbetering en innovatie van het leren en de eigen school. Daadkracht, creativiteit en inventiviteit zijn onmisbare eigenschappen voor de leerkracht nu en in de toekomst.

✓ **Identiteit**

Het verhaal van God en mensen blijft in 2019 van waarde en is van betekenis voor ons onderwijs, voor onze pedagogiek, voor ons mens-zijn en voor onze maatschappij.

KERNWAARDEN

Wij werken vanuit de volgende kernwaarden:

Inspiratie:

Wij worden in het geven van onderwijs geïnspireerd door het verhaal van God en mensen. Vanuit de positief christelijke levensvisie dragen wij zorg voor een inspirerend werk- en leefklimaat waarin ruimte is voor talentontwikkeling. Kenmerkend voor onze scholen zijn naast de bezinningsmomenten, respect voor elkaar, vergevingsgezindheid en verbondenheid.

Geborgenheid:

Veiligheid is voor ons meer dan een hek om een schoolplein en antipestbeleid. In onze christelijke visie begint veiligheid bij het besef dat ieder mens door God onvoorwaardelijk wordt aanvaard. Vanuit dat besef willen wij op onze scholen leven en met elkaar omgaan. Dat betekent ook: jezelf mogen zijn en weten dat je niet samenvalt met wat je presteert.

Verantwoordelijkheid:

We voelen en nemen onze verantwoordelijkheid voor elkaar. Vanuit vertrouwen in elkaars kracht, mogelijkheden en kwaliteiten draagt iedereen: leerlingen, ouders, medewerkers en vrijwilligers bij aan onze persoonlijke en gemeenschappelijke doelen en ambities. Deel uit maken van onze Stichting is niet vrijblijvend. Wij verbinden ons aan doelen en afspraken en daarover leggen wij verantwoording af. We verbinden ons aan elkaar en met de samenleving om ons heen en stellen ons open op. Samen verruimen we mogelijkheden en verleggen we onze grenzen.

KERNACTIVITEITEN

Onze kernactiviteiten zijn als volgt omschreven:

- ✓ Wij bieden alle leerlingen een passend onderwijsarrangement, waar mogelijk thuisnabij, dat ruimte geeft voor een brede ontwikkeling en maximale talentontplooiing.
- ✓ Elke school werkt aan een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn voor ieder kind.
- ✓ Wij doen dit in samenwerking met Kinderwoud. Binnen de meeste scholen wordt peuteropvang geboden en buitenschoolse opvang. Op één school is kinderopvang in voorbereiding.

Wij werken samen met ouders aan de ontwikkeling van kinderen en hebben beleid op educatief partnerschap.

SPEERPUNTEN IN HET STRATEGISCH PERSPECTIEF 2015-2019

Denken in mogelijkheden, talentontwikkeling, educatief partnerschap, zelfregulering en identiteit, zijn voor ons basis-ingrediënten voor goed onderwijs. Het verhaal van God en mensen blijft van waarde en is van betekenis voor ons onderwijs, voor onze pedagogiek, voor ons mens-zijn en voor onze maatschappij.

DOELEN

Binnen onze Stichting is er principieel gekozen ruimte te laten voor de autonomie van de scholen (decentraal waar het kan, centraal waar het moet). Scholen zijn autonoom in de keuze over hoe zij werken aan de schoolontwikkeling en het bijbehorende onderwijsconcept. De doelen vanuit het strategisch perspectief 2015-2019 zijn in de hier volgende hoofdstukken beschreven en worden verantwoord.

TOEGANKELIJKHEID EN TOELATING

Alle leerlingen zijn welkom binnen de scholen van PCBO Tytsjerksteradiel, mits de identiteit van de betreffende school gerespecteerd wordt. Vier van onze scholen (It Bynt, de Twirre, de Greide en de Klimstien) zijn ontmoetingsscholen. De andere 8 scholen zijn christelijke scholen.

1.9 Samenwerkingsverbanden

Samenwerking	Aard en frequentie van de samenwerking
Ouders	Ouders als educatief partner, om zo samen de beste wegen te zoeken t.g.v. de ontwikkeling van de kinderen. Op alle fronten worden ouders betrokken bij het leren van hun kind en de school. Dit gebeurt middels oudergesprekken, projecten i.s.m. ouders, vertegenwoordiging in MR en AR. Middels afgevaardigden vanuit de AR's wordt in de Ledenraad op bestuursniveau meegepraat over en betrokken bij verschillend beleid. Zo ook voor de GMR.
Leerlingen	Op verschillende scholen fungeren leerling-raden. Zij zijn de gesprekspartner van de schooldirecteur. De directeur heeft ongeveer 3-4 x per jaar overleg met de leerlingenraad, aangevuld met een installatievergadering. Hen wordt gevraagd naar de aspecten van het naar school gaan. De directeur vertaalt dit zoveel mogelijk naar de praktijk. Kinderen zijn betrokken geweest bij het nieuwe strategisch perspectief.
Medewerkers	Goed opgeleide, betrokken medewerkers zorgen, direct of indirect, voor goede ondersteuning en brede ontwikkeling van onze leerlingen. Het betreft hier niet alleen leerkrachten, maar ook onderwijsassistenten, zorgondersteuners, de directie en de verschillende stafleden.
Gemeente Tytsjerksteradiel	We werken samen aan, ieder vanuit eigen verantwoordelijkheid, de brede ontwikkeling van kinderen van 0-12 (14) jaar. De gemeente Tytsjerksteradiel heeft samen met haar partners onderwijsbeleid ontwikkeld. Onze inbreng werd gewaardeerd en meegenomen. Op het gebied van huisvesting is de gemeente nu bezig om samen met OPO-Furore, Kinderwoud en ons een integraal huisvestingsplan te ontwikkelen.
Passend Onderwijs	Samenwerking met onze ketenpartners zien wij als noodzakelijk om passend onderwijs te realiseren. Dit gebeurt, waar mogelijk, vanuit de scholen en is zeer divers. Als er sprake is van handelingsverlegenheid wordt opgeschaald naar het Bovenschools Zorgteam. Zij schakelen zo nodig extra ondersteuning in vanuit de aanwezige bovenschoolse onderwijsassistenten of extern, bijv. psychologische hulp, inzet orthopedagoog, etc.

Kinderwoud	We ontwikkelen samen naar kindcentra/bernemenskip. Professionals werken op basis van een gezamenlijke missie en visie aan de brede ontwikkeling van kinderen tussen 0-12 jaar. Op elke locatie van PCBO Tytsjerksteradiel verzorgt Kinderwoud de peuteropvang. Dit gebeurt zoveel mogelijk in de scholen. De peuterleidster is onderdeel van het schoolteam en gezamenlijk worden doorgaande lijnen en volgsysteem ontwikkeld.
Kinderopvang-organisaties in Tytsjerksteradiel	Naast Kinderwoud is ook BSO Vandaag actief in een aantal scholen. Daar wordt nauw mee samengewerkt. Dit geldt ook voor andere kinder- en peuteropvang organisaties. De contacten zijn goed. Er is sprake van een warme overdracht als kinderen naar het basisonderwijs gaan.
CSG Liudger	In het maandelijkse Po-Vo-overleg worden afspraken gemaakt over de doorgaande programmalijn, doorgaande lijn voor begeleiding en ondersteuning en de doorgaande pedagogische en didactische lijn. Bij uitstroom van leerlingen zorgen wij voor een warme overdracht. We onderzoeken wat beter kan (project route 10-14). Het doel van dit onderzoek is te komen tot een drempelloze overgang naar het VO.
Next Level	Een innovatieplatform waarin we nadenken over het beste onderwijs. Hoe ziet de school van de toekomst eruit? Wat hebben leerlingen en leerkrachten nodig om leren leuker en beter te maken? Medewerkers uit vier verschillende onderwijsorganisaties uit Friesland zijn aan de slag! Gepersonaliseerd leren, Samen goed onderwijs, Duurzaamheid en 21 ^e -eeuwse vaardigheden. Samen ontwerpen wij de 'Next Level School'! Daartoe worden jaarlijks startbijeenkomsten gehouden, frequente netwerkbijeenkomsten om van elkaar te leren. Workshops op actuele thema's en een jaarlijkse Next Levelscaan behoort tot de samenwerking.
CBO-Fryslân	Een platform van alle Friese christelijke besturen waarin overkoepelende zaken worden afgestemd.
OPO-Furore	In het verleden zijn 5 fusiescholen ontstaan, waarvan 4 onder de koepel van PCBO Tytsjerksteradiel. De beide besturen houden gezamenlijk de vinger aan de pols over de afgesproken identiteit van de ontmoetingsscholen.

PCBO Tytsjerksteradiel is gericht op samenwerking. Wij gaan ervan uit dat 1+1 meer oplevert dan 2.

KLACHTENBEHANDELING

De vertrouwenspersoon is mevrouw M. Hartman. Zij is het afgelopen jaar niet benaderd. Er is ook geen klacht rechtstreeks ingediend bij de landelijke geschillencommissie.

Daarnaast vinden wij zicht hebben op (structureel) pesten belangrijk, omdat we weten dat structureel pesten veel schade aanricht. Daarbij helpt het digitale meldsysteem van de pestaanpak van M5 dat gebruikt wordt op 11 scholen.

1.10 Maatschappelijke thema's

LERARENTEKORT

In 2019 heeft het lerarentekort en de salariskloof tussen Po en Vo de gemoederen behoorlijk bezig gehouden. CAO-onderhandelingen liepen in eerste instantie spaak en verschillende stakingsdagen hebben plaats gevonden. Eind 2019 zijn de vakbonden en de werkgevers tot overeenstemming gekomen over een nieuwe CAO. Een salarisverhoging voor Po-medewerker van 4,5% is hier o.a. het gevolg van geweest. Er is blijvend aandacht voor de salariskloof Po-Vo.

2. Verantwoording beleid

FUSIE MET NOVENTA

Met betrekking tot het fusieonderzoek met Noventa, hebben de in 2018 gevormde werkgroepen, begin 2019 hun resultaten gepresenteerd over verschillen, overeenkomsten en voorstellen op de verschillen van verschillend beleid. Deze resultaten zijn opgenomen in een concept fusie-effectrapportage. Na een aantal voorlichtingsbijeenkomsten voor GMR's en Ledenraden en in gesprekken met de afzonderlijke GMR's en Ledenraden, hebben beide bestuurders in juni 2019 besloten om het fusie-onderzoek te stoppen.

2.1 Onderwijs & kwaliteit

ONDERWIJSKWALITEIT

De kwaliteit van onderwijs betekent voor PCBO Tytsjerksteradiel dat we kinderen maximaal begeleiden om in de maatschappij van straks succesvol te participeren en gelukkig te zijn. Alle scholen hebben het basisarrangement van de onderwijsinspectie.

ZICHT OP ONDERWIJSKWALITEIT

Om gericht aan onderwijskwaliteit te werken, zetten wij bovenscholen in op toereikende, maar zo beperkt mogelijke, informatie- en verantwoordingsstromen tussen bestuur en school en tussen school en externen. Om te kunnen sturen op onderwijskwaliteit hebben wij zicht op:

- ✓ Aantoonbare opbrengsten in het primaire proces middels cijfers van eind- en tussenopbrengsten en trendanalyses, feedbackgegevens van het Voortgezet Onderwijs, verwijspercentages, leerstofaanbod, leertijd, ondersteuning en begeleiding, in-, door- en uitstroomgegevens en gegevens over tevredenheid.
- ✓ De randvoorwaarden van realisering daarvan komen uit informatie uit de gesprekkencyclus/ vaardigheidsmeter, informatie over relatie van directeur met diverse geledingen en data personeelsbeheer (verloop, ziekteverzuim).

Er worden verschillende informatiebronnen gebruikt, te weten:

- ✓ Documenten digitale monitor (Parnassys en CITO), managementrapportages van de directeur, inspectierapporten en zelfevaluaties van de school (op basis van inspectiekader).
- ✓ Onderzoeken zoals de tevredenheidsonderzoeken (1 maal in 4 jaar), vaardigheidsmeter/ Competentiethermometer en audits en/of visitaties (er is een intern auditteam).
- ✓ Informatie uit gesprekken n.a.v. managementrapportages, uit persoonlijke waarneming, schoolbezoeken door stafmedewerker onderwijs, klassenbezoeken door de directeur en informele contacten tussen staf en medewerkers en CvB en medewerkers.

De verkregen informatie zet de bestuurder af tegen: het strategisch beleid, het schoolplan, het schooljaarplan en het schoolondersteuningsplan.

De input is van invloed op het schoolplan, strategisch beleid, schooljaarplan. Het kan leiden tot een korte of langere interventie. In onderstaande schema staat hoe wij omgaan met verkregen informatie.

HOE WERKT HET BESTUUR AAN ONDERWIJSKWALITEIT

Iedere school heeft een kwaliteitszorgsysteem, waarbij analyse, evaluatie en verbetering van het onderwijsleerproces centraal staan. Als organisatie hebben wij onze basisondersteuning beschreven en we werken handelingsgericht. De scholen beschikken over, en behouden, een basisarrangement conform de criteria van de Inspectie van het Onderwijs. We accepteren geen zwakke of zeer zwakke scholen.

Wij maken werk van professionele ontwikkeling van medewerkers door intervisie, samenwerken en scholing te stimuleren. Dat doen we ook door bijvoorbeeld netwerkbijeenkomsten van

taalcoördinatoren, intern begeleiders, ICT'ers. De professionele ontwikkeling van leerkrachten betekent voor ons een proces van voortdurende groei. We houden onze gemeenschappelijke doelen en ambities voor ogen door te sturen op gestelde doelen uit het strategisch perspectief en de school(-jaar)plannen. Middels managementrapportages en gesprekken daarover, volgen en sturen wij op het behalen van doelen.

HOE VERANTWOORDT HET BESTUUR ZICH OVER DE ONDERWIJSKWALITEIT?

De belanghebbenden, waar het bestuur de dialoog mee aangaat over onderwijskwaliteit, zijn in te delen in vier categorieën, zoals weergegeven in onderstaande tabel. In dialoog kan de definitie van onderwijskwaliteit voortdurend bijgesteld worden en in de verantwoordingsrelaties staat rekenschap/ verantwoordelijkheid geven én nemen centraal.

Er zijn verschillende belanghebbenden met wie het bestuur in dialoog gaat. Deze zijn schematisch weergegeven in de hiernavolgende tabel.

	<i>Intern</i>	<i>Extern</i>
<i>Horizontaal</i>	• Medewerkers • (G)MR • Leerlingen	• Ouders • Voortgezet onderwijs • Kinderopvang • Bedrijfsleven • Collega-onderwijsbesturen • Gemeenten • Zorg- en welzijnsorganisaties • Samenwerkingsverbanden
<i>Verticaal</i>	• Intern toezicht	• Inspectie van het Onderwijs • Overheid

DOELEN EN RESULTATEN

Vanwege fusiebesprekingen is het Strategisch Beleidsplan 2015-2019 met een jaar verlengd. In het jaarverslag 2018 is opgenomen dat de meeste doelen zijn bereikt. In ontwikkeling is, en blijft, het personaliseren van het leren en de IKC-ontwikkeling.

OVERZICHT AUDITS EN INSPECTIEBEZOEKEN

Het gestelde doel is:

- ✓ *Er worden, minimaal 1 keer per 4 jaar, audits afgenomen in regionaal verband.*

Eén van de manieren om zicht te houden op de onderwijskwaliteit is middels audits en inspectiebezoeken. In onderstaande tabel is zichtbaar gemaakt wanneer en waar een audit of inspectiebezoek heeft plaats gevonden.

Scholen	Inspectiebezoek gehad op:	Inspectie-bezoek gepland op:	Audit afgenomen op:	Audit gepland op:	Anders
De Arke	Juni 2014				Visitatie voor de BPS november 2020 Onderzoek Sardes ² 17-09-2019
De Greide (Finne)	11 juni 2015		2016		Onderzoek Sardes op 2-12-2019
De Wrâldpoarte	Februari 2019		Februari 2019		Onderzoek Sardes op 18-09-2019
De Reinbôge	Augustus 2015				Onderzoek Sardes op 19-06-2019
De Alpha	December 2013		September 2018		Onderzoek Sardes op 25-06-2019
Dûbel Ien	17 januari 2020				Onderzoek Sardes op 17-06-2019
It Bynt	15 januari 2020		November 2018		Onderzoek Sardes op 27-06-2019
De Twirre	Juni 2017 (Balsemyn)				Onderzoek Sardes op 25-06-2019
De Ichthusschool	13 januari 2020		November 2019		Daltonvisitatie maart 2018 Onderzoek Sardes op 20-06-2019
De Paadwizer	November 2014	2020		Maart 2020	Onderzoek Sardes op 17-06-2019
De Winde				Maart 2020	Onderzoek Sardes op 18-06-2019
De Klimstien	21 mei 2019 (Immanuel)	Februari 2020		Februari 2020	Onderzoek Sardes op 25-11-2019

PASSEND ONDERWIJS

Het gestelde doel is:

- ✓ *Wij bieden alle leerlingen een passend onderwijsarrangement, waar mogelijk thuisnabij, dat ruimte geeft voor een brede ontwikkeling en maximale talentontplooiing.*

Andere onderwijsconcepten, professionalisering van medewerkers, de inzet van onderwijsassistenten en digitale leermiddelen geven meer mogelijkheden. We geven ruimte aan leerkrachten/scholen om vorm te geven aan hedendaags onderwijs. Daarin hebben teams autonomie. Uitgaan op mogelijkheden die kinderen hebben. Die nieuwe ruimte voor ontwikkelen en onderzoeken is voor medewerkers een ontdekkingsreis en kan nog beter benut worden. We onderzoeken, passend bij de onderwijsconcepten, hoe we willen administreren. Alle scholen maken trendanalyses van uitkomsten van de leerlingvolgsysteemtoetsen. Deze analyses kunnen aanleiding zijn voor nieuw beleid of een andere aanpak. Projecten als Next Level dagen leerkrachten daartoe uit. We stimuleren studies en het leren in netwerken.

² Sardes heeft onderzoeken gedaan om input te leveren voor de schoolondersteuningsplannen.

De gelden van Passend Onderwijs worden gedeeltelijk naar de scholen overgeheveld en gedeeltelijk bovenschools gehouden. Op schoolniveau worden onderwijsassistenten ingezet voor arrangementen op maat. Bovenschools fungeert een BZT (bovenschools zorgteam) dat bij handelingsverlegenheid of andere benodigde zorg, extra ondersteuning kan inzetten. Er wordt advies gegeven, zorgarrangementen toegekend en soms is verwijzing naar een SBO of SO of andere basisschool noodzakelijk. Ondanks passend onderwijs blijven er leerlingen, die binnen onze Stichting niet die begeleiding en ondersteuning kunnen krijgen, die ze nodig hebben. Deze leerlingen gaan naar het Speciaal Onderwijs of het Speciaal Basisonderwijs. Het verwijzingspercentage ligt onder het landelijk gemiddelde (SBO 2,4% en SO 1,9%).

Kalenderjaar 2019	Aantal	Procenten
Aantal leerlingen verwezen naar SO	11	0,6 %
Aantal leerlingen verwezen naar SBO	4	0,2 %
Aantal toegekende zorgarrangementen	24	1,4 %
Verwijzing naar vo:		
-Praktijkonderwijs	4	2,1 %
-VMBO-BL	11	5,8 %
-VMBO-KL	23	12,2 %
-VMBO-TL	67	35,4 %
-HAVO	55	29,2 %
-VWO	29	15,3 %

JEUGDTEAMS

De samenwerking met het jeugdteam verloopt niet altijd soepel vanwege wisselende contactpersonen. Daarover blijven we met elkaar in gesprek. Wij streven naar duidelijkheid over de regie op een casus en het ontschotten van budgetten ten gunste van de kinderen.

SCHOOLONDERSTEUNINGSPLANNEN (SOP'S)

De scholen van PCBO Tytsjerksteradiel gaan in 2020 schoolplannen opstellen volgens de nieuwe wettelijke richtlijnen. Een andere opdracht voor de scholen is het opstellen van een nieuw school-ondersteuningsprofiel. Het bestuur kiest voor een invulling van deze opdrachten met de volgende kenmerken:

- ✓ Het schoolondersteuningsprofiel is een integraal onderdeel van het schoolplan, vanuit de visie dat Passend Onderwijs het onderwijs is, dat goed om gaat met alle mogelijke verschillen tussen leerlingen. (De visie op) het onderwijs als geheel valt dus samen met (de visie op) Passend Onderwijs.
- ✓ Bij PCBO Tytsjerksteradiel heeft het schoolondersteuningsprofiel een communicatie-, overzichts- en strategische functie.
- ✓ Eigenaarschap van scholen bij het opstellen en vaststellen van het schoolplan en het SOP is belangrijk: het eigenaarschap betekent dat het voor de school 'levende documenten' zijn.
- ✓ Een objectieve weergave van de stand van zaken op de school is belangrijk, voor een heldere communicatie, een valide en betrouwbaar overzicht, en gefundeerde ambities.

Het bestuur heeft Sardes gevraagd om ondersteuning te bieden bij het opstellen van de schoolplannen in één school(ondersteunings)plan. In december 2019 is een overkoepeld rapport op Stichtingsniveau opgeleverd, als mede de rapporten per school.

EIGENAARSCHAP EN PERSONALISEREN VAN LEREN

Het gestelde doel is:

- ✓ *Elke school werkt aan een doorgaande leer- en ontwikkelingslijn voor ieder kind.*

Alle scholen werken aan eigenaarschap van leerlingen. Afhankelijk van het onderwijsconcept worden keuzes gemaakt. Voor leerlingen wordt steeds meer het leren persoonlijk gemaakt; een eigen leerroute, passend bij het kind. Dat geldt voor de kernvakken (lezen, taal, rekenen, spelling), maar ook voor eigen onderzoeksvragen en talentontwikkeling. Scholen hebben, omdat zij het leren meer personaliseren, rapporten aangepast. Scholen doen dat binnen Parnassys (leervolgsysteem) en een aantal scholen werkt met een Rapportfolio, waar kinderen 'bewijsstukken' van opbrengsten kunnen uploaden. Steeds meer scholen voeren het projectmatig werken in bij wereldoriëntatie, waarbij onderzoekend leren ingezet wordt. Een aantal scholen zoekt naar manieren om voor alle vakken integraal te werken, waarbij rekenen meestal nog apart wordt aangeboden. Het trainen van executieve functies neemt een steeds belangrijker plaats in. Keunstruik ondersteunt ons daarbij (KEK2). Alle scholen doen daaraan mee. Een aantal scholen doet ook mee aan de Muziekimpuls.

IKC'S / 0-6 JAAR

Doordat we hebben gekozen voor één samenwerkingspartner, Kinderwoud, voor peuteropvang wordt er op alle scholen gewerkt aan de IKC-ontwikkeling. Op iedere locatie worden keuzes gemaakt over een éénduidig pedagogisch beleid en doorgaande lijnen. Kleuters mogen niet meer worden getoetst. Locaties kiezen samen met de peuterspeelzaal een kindvolgsysteem voor kinderen van 2 tot 6/7 jaar.

Om samenwerken van kinderopvang met onderwijs te verbeteren en om te komen tot 1 team is in het najaar 2020 een studiereis gemaakt naar Berlijn. Pedagogisch medewerkers, onderbouwleerkrachten en directeurs zijn mee geweest. Er zijn Kita's bekeken en veel gesprekken gevoerd over onderwijs en leren van kinderen van 0-7 jaar.

Directeurs zijn bijna allemaal geschoold om IKC-directeur te zijn. De pedagogisch medewerker van de peuteropvang is/wordt deel van het team van de school. De verschillen in IKC-ontwikkeling zijn groot. Op sommige locaties 'wonen' peuteropvang en onderwijs al onder één dak, maar er zijn ook locaties waar samenwerking ingewikkelder verloopt doordat 'samenwonen' niet mogelijk is en/of door verschil van inzicht en aanpakken. Met Kinderwoud lopen gesprekken over integratie van organisaties.

Over de intake, aanmelding en inschrijving van leerlingen zijn met de ketenpartners afspraken gemaakt. Een aantal scholen (en er komen er steeds meer) hebben gekozen voor het implementeren van een unit 1,2, 3. Zo wordt het aanvankelijk lezen en rekenen vanuit spel gestimuleerd en meer natuurlijk aangeleerd. Op een drietal scholen is een peuter-kleutergroep gestart.

Bovenstaande is de forse opmaat voor het hieronder genoemde doel:

- ✓ *PCBO Tytsjerksteradiel streeft naar een adequate aansturing in integrale kindcentra waar ketenpartners onder één dak werken.*

PO-VO

Voor Po-Vo geldt dat er 5 keer per jaar een structureel overleg plaats vindt. Er is sprake van een warme en functionele overdracht van gegevens van leerlingen bij aanmelding op Vo. De Plaatsingswijzer is leidend. Scholen zijn vrij om een eindtoets te kiezen. In het kader van Passend Onderwijs lopen de eerste contacten over de overdracht van leerlingen tussen Po en Vo al vanaf november.

ROUTE 10-14

Een projectgroep van medewerkers van CSG Liudger en PCBO Tytsjerksteradiel hebben onderzocht hoe we de aansluiting Po-Vo kunnen verbeteren. De gestelde uitgangspunten zijn:

- ✓ Geen 'Knip' na groep 8;
- ✓ De doelgroep is de laatste 2 groepen van het basisonderwijs en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs;
- ✓ Een nauwe samenwerking tussen Po en Vo;
- ✓ De doorlopende ontwikkeling van de leerling staat centraal;
- ✓ Er zijn keuzemomenten op maat;
- ✓ Kinderen komen minder snel in een selectiemoment;
- ✓ Het oriëntatieproces waarin de leerling zich bevindt, wordt verleng waardoor de leerling zich steeds meer bewust wordt van wat hij/zij kan en wil en waar hij/zij gemotiveerd van raakt. Het is niet alleen een uitstelmoment;
- ✓ Niet alleen voor leerlingen die meer rijping nodig hebben, maar ook voor leerlingen die al veel eerder met het basisonderwijs klaar zijn en op maat vooruit willen;
- ✓ Het loslaten van de biologische leeftijd en kijken naar het functioneren van de leerlingen en dan niet alleen op het cognitieve vlak, maar breder;
- ✓ 10-14 onderwijs kan Positief bijdragen aan het bevorderen van gelijke kansen.

Op 3 februari 2020 zijn de resultaten gepresenteerd aan de bestuurders van PCBO Tytsjerksteradiel en CSG Liudger.

BREED ONDERWIJSAANBOD

Het gestelde doel is:

- ✓ *Wij dragen samen met ketenpartners zorg voor een breed aanbod voor kinderen, waarbij er verbinding is tussen binnen- en buitenschools leren.*

HOOGBEGAAFDE LEERLINGEN

De meer- en hoogbegaafde leerlingen komen 1 dag per week bij elkaar. Van elke Talintdag wordt verslag gedaan aan ouders en leerkrachten van de eigen school (<https://www.talint.frl/>). Kinderen houden hun eigen website bij, die ook door ouders meegelezen kan worden. In januari zijn deze zelfde leerlingen gestart met Skranders voor 1 middag per week, als onderdeel van Talint. Skranders organiseren wij in samenwerking met CSG Liudger. De leerlingen volgen een periode van 12 weken lessen naar keuze zoals filosofie, leren leren, techniek en/of multi media.

SLIMME HANDEN

Er is voor leerlingen met het uitstroomniveau BB/KB de 'Slimme handen klas'. De 'Slimme handen klas' levert een belangrijke bijdrage aan uitbreiding van het leerstofaanbod aan deze leerlingen. Door gebruik te maken van het technieklokaal van CSG Liudger kan er gewerkt worden met andere apparatuur dan waar deze kinderen normaliter op school mee werken. Onderwerpen die aan bod komen zijn: elektronica, solderen en robotica. In de 'Slimme handen klas' wordt projectmatig aan verschillende onderwerpen gewerkt door onderzoekend- en ontdekkend te leren. Twee groepen van 8 leerlingen volgen elk 2 periodes van 9 weken de lessen.

WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE

Alle scholen beschikken over een leerlijn Wetenschap en Technologie. De meeste scholen hebben om aan de kerndoelen te voldoen een methode. Er wordt samengewerkt met het bedrijfsleven en dat kan nog verder uitgebreid worden. In Tytsjerksteradiel is een Technetkring. Ook dit jaar was er in maart het evenement Techniek Tastbaar en in juni het evenement Technics4u in de elektriciteitscentrale Electrobelt in Burgum. Deze evenementen zijn bedoeld om zo ouders en kinderen hun enthousiasme voor techniek aan te wakkeren. De Klimstien, de Reinbôge, de Winde en de Alpha hebben dit jaar meegedaan aan de First Lego League.

TALENTENWERKPLAATS

In 2019 is gebouwd aan de Talentenwerkplaats. Een SRV-wagen wordt omgebouwd tot mobiele technologiewerkplaats. 5 schoolbesturen werken samen met Kearn, MOA en de Spitkeet aan realisatie. *De Talentenwerkplaats is een gemeenschappelijk goed geoutilleerd mobiel leslokaal dat uitnodigend en uitdagend is ingericht en met een (vak)docent/ leermeester langs de scholen gaat met inspirerende lessen en een leskist achterlaat passend bij het thema.*

In voorjaar 2020 start de pilot, waardoor:

- ✓ Er een vakdocent, leermeester is die leerlingen 'lesgeeft' en inspireert;
- ✓ We een kwaliteitsimpuls geven aan wetenschap en technologie en aan het onderzoekend leren;
- ✓ Scholen worden ontzorgd; de Talentenwerkplaats draagt dus bij aan werkdrukvermindering;
- ✓ Er een gedegen aanbod is dat kerndoeldekend is;
- ✓ Duurzaamheid een plek krijgt in het aanbod aan kinderen;
- ✓ Door centralisatie en samenwerken (onderwijs, gemeente en bedrijfsleven) kan hoogstaand materiaal aangeschaft worden en kan de Talentenwerkplaats up-to-date blijven;
- ✓ Er verbinding is met andere bestaande initiatieven in de regio; Technetkring met activiteiten zoals Techniek Tastbaar, Technics4U, de techniekdagen en Sterk Techniek Onderwijs (STO) waarin de aansluiting van PO-VO wordt bevorderd.

TALENTONTWIKKELING

Wij vinden het belangrijk dat kinderen zich breed ontwikkelen. Op onze scholen is daar aandacht voor. Al deze activiteiten kunnen niet allemaal onder schooltijd plaats vinden en daarom kiezen steeds meer scholen voor naschoolse activiteiten. Een aantal activiteiten regelen we vanuit de Stichting. Na twee jaar ervaren wij dat kinderen erop gaan 'rekenen'. Terugkerende activiteiten zijn EHBO voor groep 8, Dans voor groep 3 en 4, Theaterlessen, Weerbaarheidstraining voor groep 7, een Poppenkastvoorstelling voor groep 1 en 2 en een theatervoorstelling over een verhaal uit de bijbel.

FRYSK

Iedere school heeft een taalprofiel toegekend gekregen. Deze profielen zijn gekoppeld aan de kerndoelen Fryske taal. Het toegekende profiel is gebaseerd op de huidige situatie m.b.t. het aanbod voor het (vak) Frysk op de school en is vier jaar geldig. Aan het profiel zijn de gelden vanuit de provincie (MIF) voor het vak Frysk gekoppeld. 6 scholen hebben profiel A, 3 scholen profiel B (geen schrijfonderwijs) en 4 scholen profiel C (geen lees- en schrijfonderwijs). De ambities die de scholen geformuleerd hebben worden besproken tijdens de besprekingen over de managementrapportage.

TAAL

Taal in de brede zin van het woord heeft onze specifieke aandacht. Er zijn scholingen georganiseerd en gevolgd door veel leerkrachten op het gebied van aanvankelijk lezen, begrijpend lezen. Daarnaast wordt het netwerk van taalcoördinatoren begeleid door een extern deskundige.

PEDAGOGISCHE AANPAK

De gestelde doel zijn:

- ✓ *Iedere leerkracht zorgt voor een goed pedagogisch klimaat.*
- ✓ *Wij dragen samen met ketenpartners zorg voor een veilige pedagogische omgeving voor kinderen.*

Alle scholen hebben vastgelegd wat hun pedagogische concept is. Steeds meer scholen kiezen voor een aanpak, zoals de Kanjeraanpak, Vreedzame School en groepsdynamisch onderwijs (GDO). In de notitie sociale veiligheid hebben alle scholen vastgelegd hoe zij zorgdragen voor een positief sociaal veilig klimaat. Ook op Stichtingsniveau is een beleidsnotitie vastgesteld. Zicht hebben op (structureel) pesten vinden wij belangrijk, omdat we weten dat structureel pesten veel schade aanricht. Daarbij helpt het digitale meldsysteem van de pestaanpak van M5 dat gebruikt wordt op 11 scholen.

In de intensieve samenwerking en afstemming met zowel kinder- en peuteropvang als het VO, wordt naast afstemming ook aandacht besteed aan het pedagogische klimaat. Een goed pedagogisch klimaat is onontbeerlijk voor het leren.

EDUCATIEF PARTNERSCHAP

Het gestelde doel is:

- ✓ *Wij werken samen met ouders aan de ontwikkeling van kinderen en hebben beleid op educatief partnerschap.*

Door allerlei factoren in de samenleving (steeds meer achter een beeldscherm, veel prikkels, minder bewegen, veel ongefilterde informatie) in (gebroken) gezinnen opgroeien, maar ook op scholen, staat die veilige pedagogische omgeving regelmatig onder druk. Ook op onze scholen hebben we met de gevolgen daarvan te maken, in die zin, dat kinderen grensoverschrijdend gedrag vertonen, leidend tot onrust in de

betreffende groep. De uitdaging ligt in het samenwerken met ouders, in de dorpen aan die 'civil society'. Vanuit educatief partnerschap met ouders werken we daaraan.

TEVREDENHEID

Het gestelde doel is:

- ✓ 80% van de ouders en leerlingen geeft aan tevreden te zijn over de professionaliteit van de leerkracht.

Ouders en leerlingen hebben middels de tevredenheidsonderzoeken aangegeven meer dan gemiddeld tevreden te zijn over verschillende aspecten van het onderwijs en de betreffende school.

VAARDIGHEIDSMETER

Het gestelde doel is:

- ✓ PCBO Tytsjerksteradiel heeft competente leerkrachten, die de resultaatdoelstellingen kunnen halen.

Door klassenbezoeken en flitsbezoeken krijgen directeuren een beeld van het pedagogisch handelen van leerkrachten. Kijkwijzers van de Competentiethermometer ondersteunen bij de gesprekken hierover. In 2019 zijn alle leerkrachten beoordeeld. Het merendeel van de leerkrachten is positief beoordeeld op de items vanuit de vaardigheidsmeter.

SCHOOLScores

Het gestelde doel is:

- ✓ Alle scholen hebben een basisarrangement en scoren over een periode van 4 jaar, minimaal 1 punt boven het landelijk gemiddelde bij de eindtoets, passend bij de schoolcategorie.

De schoolscores zien er als volgt uit:

	2016	2017	2018	2019	Toets
Dûbel Ien	537,2	530,9	224,8	216,7	Route 8
De Winde	535,6	532,3	364,1	369,3	Dia
Twirre	534,5	538,9	541,4	535,1	Cito
De Finne	536,1	532,6	540,1	541,3	Cito
Immanuel	536,5	528,7	536,2	537,05	Cito
It Bynt	531,5	535,9	534,2	363,3	Dia
De Reinbôge	536,2	535,2	535,0	537,5	Cito
De Wraldpoarte	535,3	533,5	532,3	541,1	Cito
De Arke	533,7	541,8	535,9	539,1	Cito
Ichthus	534,6	533	536,5	366,1	Dia
De Paadwizer	539,5	538,3	569,0	367,7	Dia
Alpha	537,6	542,0	201,1	219,1	Route 8

Bij twee keer een onvoldoende eindtoets wordt een staflid ingezet op de betreffende school. Afhankelijk van de specifieke situatie van de betreffende school kan dit betekenen versterking van het management, klassenbezoeken enz.

INNOVATIE

✓ *In 2019 is extra (als extraatje) ingezet op innovatieve ontwikkelingen binnen PCBO Tytsjerksteradiel.*

Als Stichting stimuleren wij innovatie, met name op het onderwijs. Wij doen dat door projectgelden ter beschikking te stellen voor kansrijke pilots die het onderwijs ten goede komen. De scholen die zich verbonden hebben aan Next Level worden extra gestimuleerd (bijvoorbeeld door netwerken) en begeleid om te innoveren.

WERKEN IN UNITS

Op steeds meer scholen staan deuren van lokalen open en zoeken kinderen werkplekken die passen bij hun taak. We lopen tegen grenzen aan van gebouwen die niet meer passen bij de hedendaagse onderwijsconcepten. Het unitonderwijs is ingevoerd op de Paadwizer, de Ichthusschool, It Bynt, de Wrâldpoarte en de Arke. De eerste twee scholen zijn daarmee gestart in de onderbouw, It Bynt door de hele school heen en de laatste twee scholen juist in de bovenbouw. Bij de gemeente hebben we aandacht gevraagd voor het passend maken van gebouwen en ook hebben we beperkte aanpassingen zelf gefinancierd. De gemeente Tytsjerksteradiel werkt op dit moment aan een Integraal huisvestingsplan (IHP) voor alle schoolgebouwen.

2.2 Identiteit

Het gestelde doel is:

✓ De pedagogische, onderwijskundige en levensbeschouwelijk identiteit is zichtbaar in ons onderwijs.

PCBO Tytsjerksteradiel is een christelijke onderwijsorganisatie en biedt toekomstgericht en inspiratievol onderwijs aan ieder kind. Wij helpen kinderen hun talenten te ontdekken en deze verder te ontwikkelen door hen te begeleiden in hun groei tot zelfbewuste, verantwoordelijke en gelukkige mensen.

Onze Stichting geeft onderwijs op 12 scholen, waarvan 8 christelijke scholen en 4 fusiescholen, ontmoetingsscholen genoemd. Op deze ontmoetingsscholen is altijd een identiteitscommissie. Zij geven vorm en inhoud aan de identiteit en zorgen dat zowel het christelijke als het humanistische aspect gelijkelijk aan bod komt. De andere 8 scholen werken vanuit het christelijke fundament en traditie. In functionerings- en managementgesprekken is specifieke aandacht voor identiteit. Met name ook tijdens de gesprekken op scholen die gefuseerd zijn. Iedere locatie maakt eigen keuzes. Wat past bij de kinderen en hun ouders, het team en het dorp. Recent is dit op 2 fusiescholen actueel, te weten in Noardburgum, op de Klimstien, en in Jistrum op Bernemienskip de Greide.

2.3 Personeel & professionalisering

WERKGEVERSCHAP

Goed werkgeverschap wordt steeds belangrijker; zeker in een tijd waarin het lerarentekort toeneemt. Dit gold ook voor 2019. Wij verwachten van onze medewerkers dat zij leerlingen ondersteunen en begeleiden tot verantwoordelijke, zelfreflectieve en gelukkige burgers. Dit zoeken wij ook bij onze medewerkers. Daartoe is ruimte gegeven in de teams voor eigen inbreng en werd zoveel mogelijk zelfontplooiing gestimuleerd en werken aan eigen ontwikkeling. De gesprekkencyclus is een middel om de individuele ontwikkelwensen af te stemmen op de organisatiedoelstellingen. Voor de directeurs waren dit de individuele gesprekken en de teambijeenkomsten.

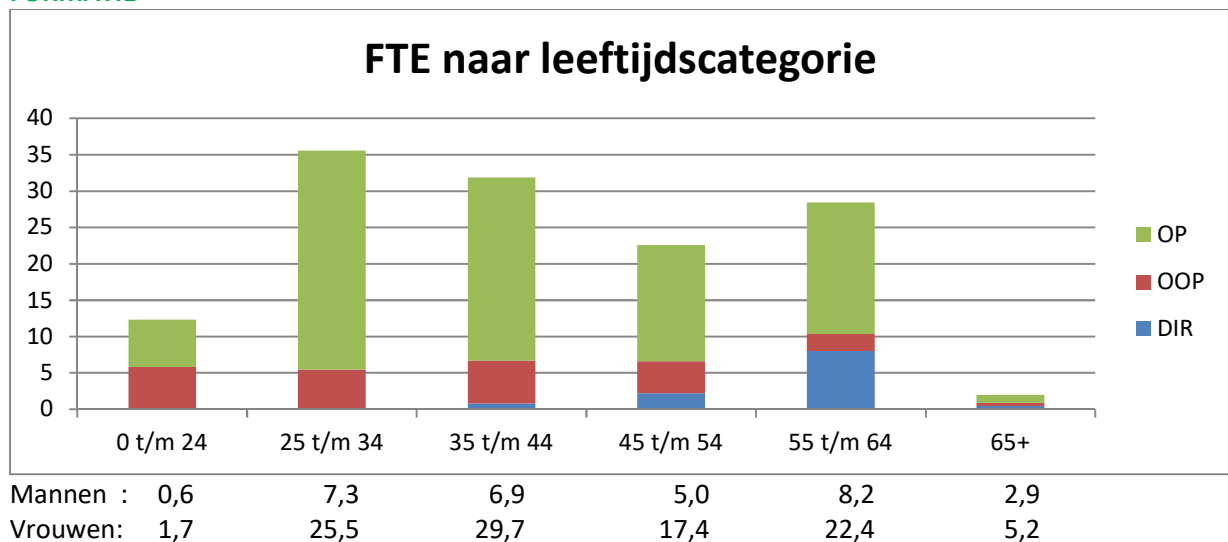
In 2019 vonden er geen verplichte ontslagen plaats door vermindering van het aantal leerlingen. In tegendeel: door krapte in de onderwijssector kostte het enige moeite voldoende kwalitatief personeel te vinden.

Jaarlijks krijgen de scholen de baten toegekend die het ministerie op basis van het aantal leerlingen geeft. Het is de keuze van de directeur (team) om in te zetten op leerkrachten, onderwijsassistenten, vakleerkrachten en/of leraarondersteuners. Zo vindt een optimale match plaats tussen inzet en onderwijsconcept.

Gemiddelde bezetting	135,2 wtf
Instroom gemiddelde bezetting	3,1 wtf
Instroompercentage	2,3%
Instroom aantal medewerkers	32
Uitstroom percentage	1,5%
Uitstroom aantal medewerkers	21

Door het opnemen van (gedeeltelijk) pensioen (1 persoon) en het aanvaarden van een functie buiten onze Stichting (21 personen) hebben we 32 nieuwe leerkrachten (fulltime of parttime) kunnen benoemen, waaronder één man. Daarnaast waren er directiewisselingen in Noardburgum en Jistrum.

FORMATIE

DOELEN EN RESULTATEN

Het geïntegreerde personeelsbeleid bestaat uit verschillende onderdelen, te weten de gesprekkencyclus, het mobiliteitsbeleid, scholingsbeleid, aanstellingsbeleid en ziekteverzuimbeleid. Deze instrumenten geven een goed beeld over de individuele medewerker.

Persoonlijke ontwikkeling van personeelsleden is belangrijk. Door scholing worden individuele competenties ontwikkeld en versterkt. De zelfontplooiing van onze personeelsleden komt ten goede aan de onderwijskwaliteit. De ontwikkelingsdoelen van elke school zijn in het jaarplan vastgesteld. De benodigde professionalisering wordt in teamverband en op individueel niveau besproken en

gerealiseerd. Een zorgvuldige afweging tussen de professionele ontwikkelingswensen van de werknemer en de ontwikkelingsdoelen van de organisatie vindt plaats tijdens het POP-gesprek. De uitkomst wordt vastgelegd in het Persoonlijk Ontwikkelingsplan (POP). Door netwerken organiseren wij het delen van kennis en ervaring (ICT'ers, IB'ers, leerkrachten, Techniek coördinatoren, Brede School coördinatoren, waarnemend directeuren).

- ✓ 3 medewerkers volgen de schoolleidersopleiding;
- ✓ Het ministerie van OCW biedt de mogelijkheid een lerarenbeurs aan te vragen. Er is 1 personeelslid die deze aangevraagd en toegekend heeft gekregen;
- ✓ Daarnaast zijn er voor 3 medewerkers subsidies aangevraagd om van onderwijsassistenten de deeltijd PABO te volgen. Toekenning gebeurt in de loop van 2020;
- ✓ Collega's volgen een IB-opleiding. In juni 2019 zijn 2 intern begeleiders afgestudeerd en in september 2019 zijn 3 leerkrachten gestart met de opleiding;
- ✓ Er zijn 7 onderwijsassistenten die de opleiding van leraarondersteuner zijn gestart. Van alle personeel heeft 1% niet deelgenomen aan scholing en opleiding (prestatie indicator 90% deelname);
- ✓ 11 directeuren en waarnemend directeuren hebben de opleiding voor IKC-leider met goed gevolg afgerond;
- ✓ Sinds 2018 wordt gewerkt met een gevalideerd instrument (competentiethermometer) waarmee de didactische vaardigheden van de leerkrachten in beeld worden gebracht. Jaarlijks worden competentie-profielen geëvalueerd om te checken of competenties op orde zijn;
- ✓ Een groot aantal personeelsleden heeft deelgenomen aan cursussen op het gebied van onder taalonderwijs en taalbeleid, rekenen, onderwijs anders organiseren, ICT, pedagogische aanpakken, klassenmanagement, leergesprekken voeren met kinderen, programmeren en hoogbegaafdheid.

Het tevredenheidsonderzoek onder ouders en leerlingen wijst uit dat men bovengemiddeld tevreden is over de (kwaliteit) van de leerkrachten.

NETWERKEN

Er zijn trainingen (resultaat gericht coachen, scholing auditoren), opleidingen (het Jonge Kind, Interne Begeleiding, Hoogbegaafdheidsspecialist, Begrijpend lezen, ICT) en in netwerken (Next Level, Brede-schoolcoördinatoren, Waarnemend Directeuren Onderwijsassistenten, Onder- en Bovenbouwcoördinatoren) ontmoeten medewerkers elkaar en worden ervaringen gedeeld. Soms gebeurt dat geregistreerd, maar soms ook door informele ontmoetingen.

UITKERINGEN NA ONTSLAG

Vanwege een administratieve vergissing hebben we voor 1 persoon de uitkering betaald. Het gaat om 2 maandsalarissen.

De voortdurende professionaliseringsactiviteiten moeten voorkomen dat medewerkers uiteindelijk werkloos gaan worden. Bij eventuele arbeidsongeschiktheid wordt direct gekeken naar alternatieve werkzaamheden. Ook de jaarlijkse wenseninventarisatie wordt gebruikt om zoveel mogelijk tegemoet te komen aan de wensen van individuele medewerkers, hetzij qua mobiliteit binnen of buiten onze organisatie.

AANPAK WERKDRUK

Ondanks dat eerder toegekende werkdrukmiddelen gezorgd hebben voor het verlagen van die werkdruk, zijn we er nog niet. De werkdrukmiddelen worden toegekend aan de scholen. Zij bespreken in teamverband waar deze middelen het beste voor kunnen worden ingezet. Alle teams hebben gekozen voor inzet van onderwijsassistenten (10 min. per leerling).

De Stichting heeft bovenscholers 5 leerkrachten in dienst die (gedeeltelijk) aan een school zijn verbonden en ziektevervangende opvangen (vervangingspool). Dit heeft bij het lage ziekteverzuim extra handen opgeleverd.

Een aantal scholen kozen daarnaast ook voor de inzet van vakdocenten. Op 2 scholen werd versneld het unitonderwijs ingevoerd (3 groepen, 1 unit) waarna een stevige pedagoog werd ingevlogen naast de leerkrachten die in alle groepen de instructie geven.

Alle scholen hebben het continuïteitsrooster. Daardoor kunnen groepsgesprekken, het uitwerken van toetsresultaten en het volgen van teamscholingen gedaan worden op dagen dat de leerlingen niet op school zijn. Teamleden geven aan, dat dit behoorlijk werkdruk verlagend werkt.

Per school wordt de inzet voorgelegd aan de PMR. Zij gingen unaniem akkoord met de voorgestelde besteding van de werkdrukmiddelen. In de begroting 2019 is € 155,- per leerling meegenomen voor werkdrukmiddelen. Vanwege een kasschuif is dit bedrag per 1-8-2019 verhoogd naar uiteindelijk € 225,- per leerling. Deze middelen zijn toegekend aan de scholen en ingezet in personeel. Voor kalenderjaar 2019 bedragen de totale werkdrukmiddelen ongeveer € 325.000,-.

STRATEGISCH PERSONEELSBELEID

Het uitgangspunt van elke school is goed onderwijs. Iedere school doet dit op haar eigen wijze. De onderwijsconcepten zijn verschillend en wij gaan ervan uit dat niet iedere leerkracht past bij ieder onderwijsconcept. In een tweetal gevallen is gekozen voor het invliegen van een pedagoog. 'Out of the box' denken en doen wordt gestimuleerd, mits het het onderwijs ten goede komt.

Ondanks dat de onderwijsconcepten in samenspraak met de teams tot stand komen, kan het zijn, dat een leerkracht zich er niet bij thuis voelt. In dat geval gaan we op zoek naar een betere match. In 2019 heeft dit een aantal keren plaats gevonden. De betreffende leerkrachten voelden zich op een andere school beter tot hun recht komen. Daarnaast wordt veel aandacht besteed aan scholing en training. De gesprekkencyclus moet uitwijzen of medewerker op de goede plaats zitten.

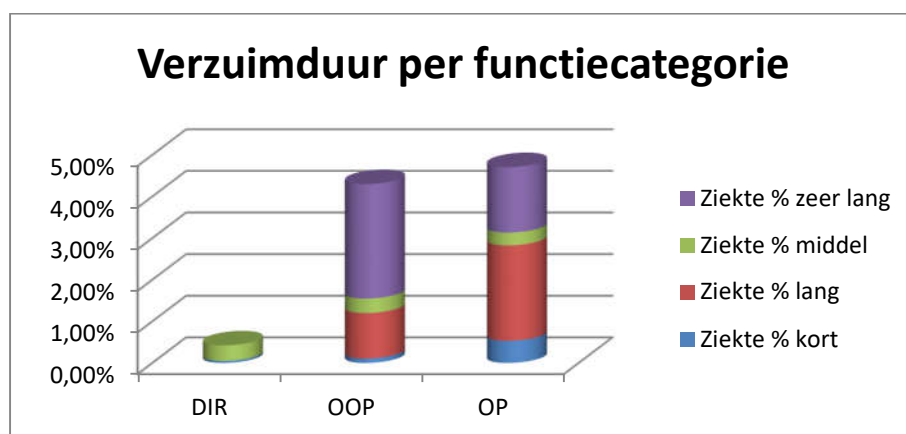
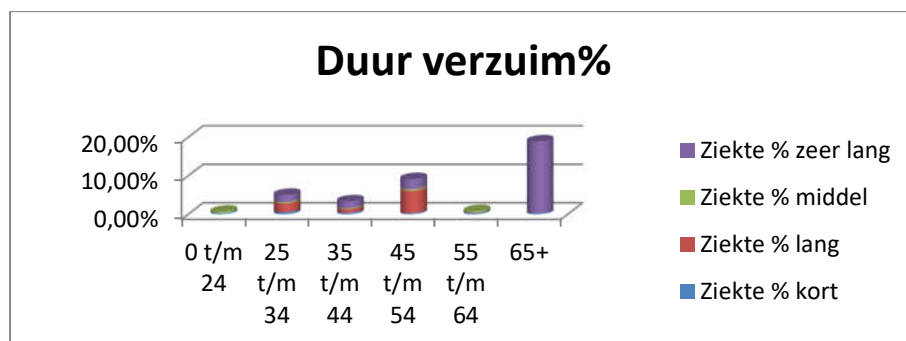
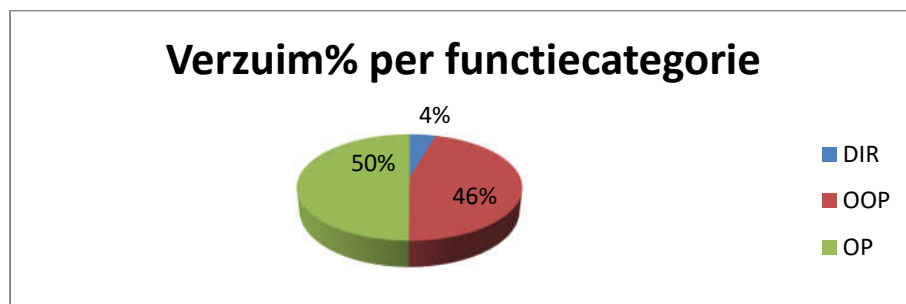
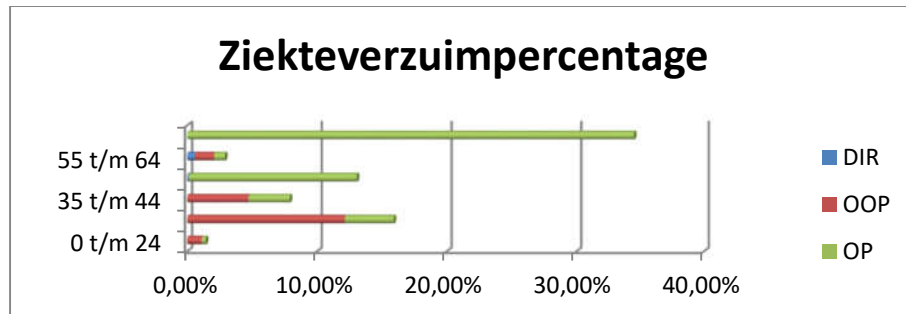
Wijzigingen in personeelsbeleid worden via de lijn geïmplementeerd. In sommige gevallen vinden er plenaire bijeenkomsten plaats voor wie daar belangstelling voor heeft. Dit is in 2019 gebeurd n.a.v. de nieuwe functie en opleiding voor leraarondersteuner.

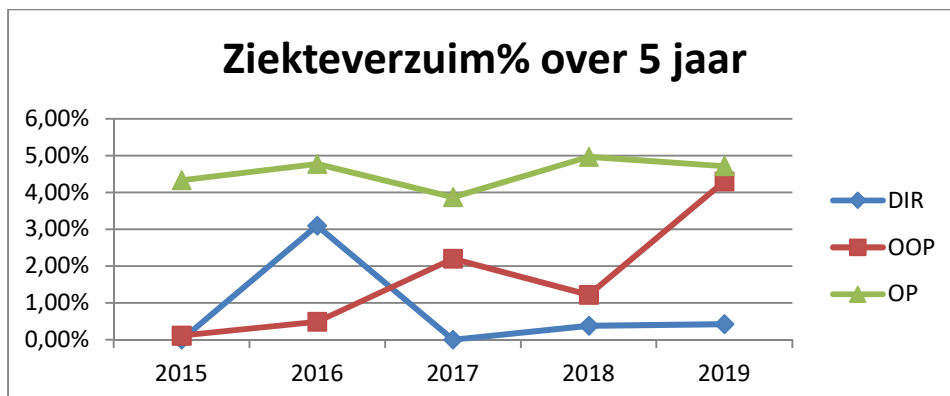
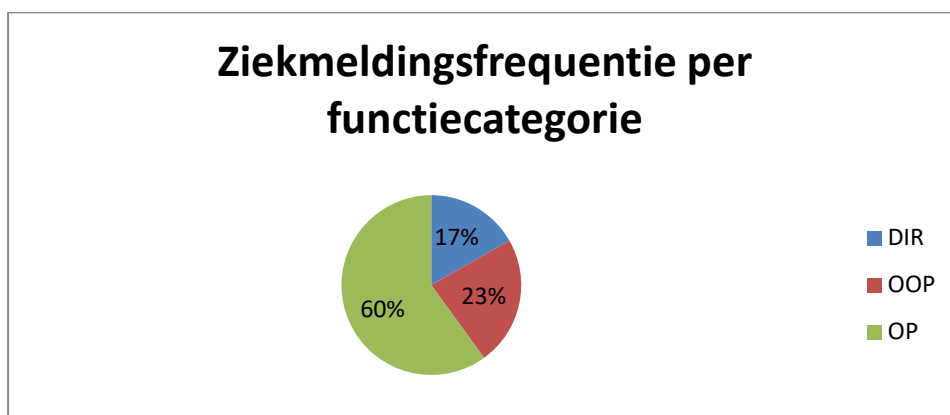
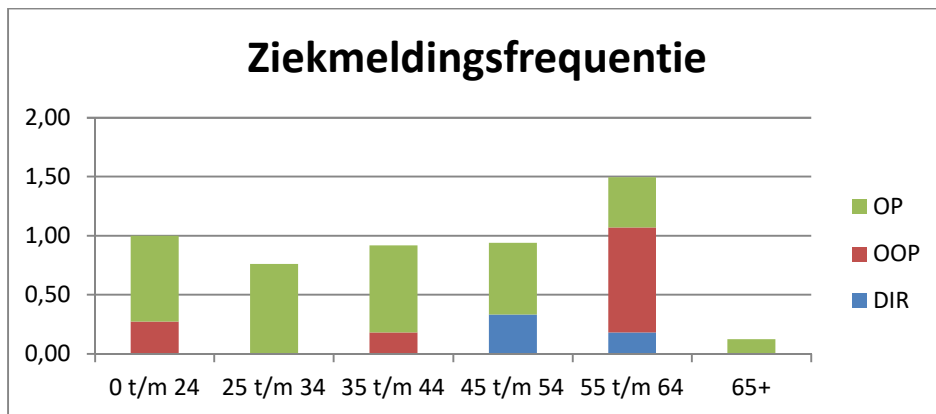
Monitoring en evaluatie gebeurt middels de lijn, het directiebestuur en in de Portefeuillegroep Personeel.

Middels de verantwoordingscyclus, de besprekingen in MR's/GMR en de gesprekkencyclus vindt de dialoog plaats over het strategisch personeelsbeleid. Vanuit het strategisch perspectief komen schoolplannen tot stand in samenspraak met de teams en de MR's en met de GMR. In de verantwoordingscyclus komt uitvoering en resultaat van het strategisch personeelsbeleid weer terug.

VERZUIM

Het verzuim is opgebouwd uit verzuim per leeftijdscategorie, per functiecategorie, de duur (incl. functiecategorie), meldfrequentie (incl. functiecategorie) en het ziekteverzuim over de afgelopen 5 jaar.

ZIEKTEVERZUIM

In 2019 was ons ziekteverzuimpercentage 4,2% (vorig jaar 3,8 %). Landelijk was dit rond de 6%. Het langdurig verzuim betrof ernstige ziekte (2 personen), burn-out (2 personen) en huiselijke omstandigheden (1 personen).

2.4 Huisvesting & facilitair

PCBO Tytsjerksteradiel vindt een goede huisvesting belangrijk voor het goed functioneren van leerlingen en onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel. Belangrijk is dat het gebouw passend is bij het onderwijsconcept. De voorziening 'buitenonderhoud' is op Stichtingsniveau in de begroting verwerkt. Een onzekere factor is evenals vorig jaar nog steeds de renovatie en nieuwbouw van scholen. Dit is en

blijft een verantwoordelijkheid van de gemeente. De gemeente Tytsjerksteradiel heeft geen criteria voor renovatie en nieuwbouw vastgesteld. Na de zomer van 2019 heeft de gemeente aangekondigd een Integraal Huisvestingsplan (IHP) te gaan ontwikkelen. OPO-Furore, Kinderwoud en PCBO Tytsjerksteradiel zijn gevraagd om hier onderleggers voor te gaan aanleveren. Het IHP moet duidelijkheid geven over wat en wanneer geïnvesteerd kan gaan worden in onze onderwijsgebouwen. Wij kunnen dan als Stichting hier op een adequate wijze met onze investeringen op inspelen.

Op het gebied van huisvesting had PCBO Tytsjerksteradiel zich de volgende doelen gesteld:

Het gestelde doel is:

- ✓ Eind 2019 is met elke school, waar huisvesting een belemmering is om onze missie en visie te kunnen realiseren, een concreet plan afgesproken of al in uitvoering, om te komen tot een goed en eigentijds gebouw.

Realisatie van dit onderdeel is lastig vanwege de beperkingen in het gemeentelijk beleid cq. het ontbreken van een IHP. Er is veel aandacht geweest voor het in balans brengen van onderwijsconcept en huisvesting. En daar waar mogelijk is dit gerealiseerd of in ontwikkeling.

- ✓ In 2019 is de IKC-ontwikkeling doorgegaan. Niet alle scholen zijn qua m² in staat om de peuters in de school te hebben. In die gevallen is de peuteropvang dichtbij en wordt samengewerkt.
- ✓ In 2019 is begonnen met de aanpassingen van het schoolgebouw van It Bynt. Deze worden begin 2020 afgerond.
- ✓ In de gemeentebegroting zijn middelen meegenomen voor het schoolgebouw in Jistrum. In Jistrum heeft zich een DOM (dorpsontwikkelingsmaatschappij) gevormd met de bedoeling om te komen tot een multifunctioneel centrum (MFC). De bestuurder van PCBO Tytsjerksteradiel heeft zitting in het DOM bestuur. Verschillende werkgroepen hebben op verschillende thema's een inventarisatie gedaan. Begin 2020 heeft Alynia de opdracht gegund gekregen om een haalbaarheidsonderzoek uit te voeren en te komen met een eerste schets.
- ✓ In Noardburgum (De Immanuel en na de fusie De Klimstien) zijn door de fusie op 1 augustus 2019 2 extra semipermanente units aangebouwd.
- ✓ De lange-gangenschool in Garyp is inmiddels 60 jaar oud en past niet meer bij het hedendaagse onderwijsconcept. Hierover is met de gemeente gesproken. Zij gaan dit opnemen in hun IHP.
- ✓ Voor de Alpha in Ryptsjerk is een aanvraag voor een nieuwe school in voorbereiding en is voor 1-2-2020 ingeleverd bij de gemeente.
- ✓ In de Trynwâlden bevinden zich 2 scholen van PCBO Tytsjerksteradiel en 4 van OPO-Furore. Er is intensief overleg geweest over mogelijke toekomstige ontwikkelingen, ook in relatie tot de ontwikkeling van integraal kindcentra's.
- ✓ In de scholen vonden de gebruikelijke onderhoudswerkzaamheden plaats, zoals schilderwerk, vervangen C.V., vloerbedekking enz. Dit conform de meerjarenplannen.
- ✓ Duurzaamheid is, ook vanuit onze identiteit (rentmeesterschap), een leidend aspect waar wij op sturen bij ver-, nieuwbouw of renovatie.
 - Bij elke verbouwing en/of aanpassing worden energiezuinige maatregelen meegenomen.
 - 2 scholen waren eigendom van WoonFriesland. Eind 2019 is dit eigenaarschap overgegaan naar Estate. Met hen zijn de gesprekken weer opgepakt over zonnepanelen.

2.5 Financieel beleid

Van de totale baten is 97% (rijksbijdrage OCW) voornamelijk op basis van lumpsum financiering. Zoals gesteld bij formatie is er sprake van een kwantitatieve toedeling van leerkrachten per school. Naast deze formatie beschikt iedere school over een schoolbudget. Dit bedrag is het uitgangspunt voor de realisatie en begroting op schoolniveau. Deze schoolbegroting wordt aan de AR en de MR ter advisering voorgelegd. Vanuit de benchmark is duidelijk geworden dat wij de middelen efficiënt inzetten en ver onder het gemiddelde beschikken over stafmedewerkers.

Het gestelde doel is:

- ✓ PCBO Tytsjerksteradiel blijft financieel en organisatorisch een 'in control statement' afgeven.

Ook voor 2019 kan gesteld worden dat we 'in control' zijn. Toch laat het eindresultaat een plus van € 504.770,- zien. Dit wordt veroorzaakt door een extra bijdrage van het ministerie (grotendeels ter dekking van de nieuw afgesloten CAO). Deze extra bijdrage wordt in 2020 aan medewerkers uitgekeerd. Zonder deze extra baten, is het exploitatieresultaat 2019 beter dan begroot. Van het positieve exploitatieresultaat is ruim de helft toe te schrijven aan bovengenoemd effect. Het restant wordt met name veroorzaakt door hogere baten van o.a. het SWV, groeibekostiging, fusiemiddelen, huurbaten, prestatiebox, e.d.. Zie verder de toelichting op de baten.

TREASURY

Het treasurybeleid vindt plaats op basis van het treasurystatuut van de Vereniging voor de splitsing in vereniging en stichting. Het treasurystatuut is in 2017 i.v.m. nieuwe wetgeving aangepast en voldoet hiermee aan de criteria, die door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen zijn vastgesteld. In dit statuut, te vinden onder deze [link](#), wordt het treasurybeleid uiteengezet en een beschrijving gegeven van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden in het kader van de treasuryfunctie. Binnen de geldende regelgeving hebben wij geen mogelijkheden gezien om meer rendement te genereren op ons vermogen. Binnen de Stichting is geen sprake van beleggingen of leningen. Binnen de Vereniging is sprake van 2 lopende beleggingen. Deze zijn terug te vinden op pagina 44. Ten opzichte van 2018 zijn er geen wijzigingen.

ALLOCATIE MIDDELEN

De uitgangspunten die PCBO Tytsjerksteradiel hanteert voor de verdeling van middelen, zijn vastgelegd in een kaderbrief. Deze kaderbrief is in de Portefeuillegroep Bedrijfsvoering besproken en met Positief advies voorgelegd aan het directieberaad, waarna de bestuurder het advies heeft overgenomen. In grote lijnen zijn dat de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- ✓ Voor de formatie per school wordt gewerkt met gewogen lerareneenheid (GLE)
- ✓ Op basis van de T=-1 (per aug. 2020 wordt dat T=0) systematiek worden per 236 leerlingen 1 GLE toegewezen.
- ✓ Kleine scholen ontvangen hun kleine-scholentoeslag
- ✓ De materiele Instandhouding van het Ministerie komt ten gunste van de scholen met uitzondering van enkele "algemene" kosten (worden bovenschools geboekt)
- ✓ Bovenschools worden o.a. de volgende posten geboekt:
 - bepaalde contributies, verzekeringen e.d. Hiervoor wordt € 8,50 per leerling en een vast bedrag van € 250,- per school ingehouden.
 - ICT: Bepaalde kosten worden bovenschools geboekt, zoals netwerkbeheer en ICT-servicecontract. Hiervoor wordt € 30,- per leerling en een vast bedrag van € 1.600,- per school ingehouden.

- De kosten van het administratiekantoor (OBM) worden bovenschools geboekt. Ter dekking wordt 12% van de M.I.-vergoeding ingehouden bij de scholen.
- De voorziening buitenonderhoud wordt bovenschools gevormd (d.m.v. een jaarlijkse dotatie), ter dekking wordt € 16,50 per m2 ingehouden op de bekostiging (behalve bij De Winde en De Twirre). Hier zitten de kosten buitenonderhoud in de huurnota/gebruikersnota.
- Het grootste gedeelte van het budget voor Personeel en Arbeid blijft bovenschools (ter dekking van onder andere Arbokosten, centrale scholingskosten e.d. die bovenschools worden geboekt). Een klein budget wordt naar de scholen overgeheveld voor school specifieke scholing: € 2000,- en € 8,- per leerling.
- ✓ De gelden voor onderwijsachterstanden komen ten gunste van de betreffende scholen.
- ✓ Voor werkdrukvermindering wordt € 220,- per leerling toegekend aan de scholen. Daarnaast ontvangen de scholen 10 minuten per leerling voor een onderwijsassistent (gefinancierd uit vermindering van de vervangingskosten).
- ✓ Voor passend onderwijs ontvangen de scholen € 45,- per leerling.
- ✓ 4 % rente over de publieke schoolreserves worden toebedeeld. De stand van 1-1-2019 wordt hiervoor gebruikt. Met ingang van 1-1-2020 (voor de begroting 2020) vervalt deze systematiek.
- ✓ 1% rente over de private schoolreserves kan worden toebedeeld aan de school. De afdelingsraad besluit of dit overgedragen wordt of niet.
- ✓ Bovenschools bestaat uit 2 kostenplaatsen/onderdelen, te weten:
 - BM: de betreft de kosten van het bestuurskantoor (met name personele kosten van personeel stafkantoor) en
 - ALG: hierop staan kosten en baten ten algemeen nut van de scholen, maar die bovenschools geboekt worden

In 2019 is de systematiek dat elke school publieke reserves heeft, losgelaten.

PRESTATIEBOXMIDDELEN

Vanuit de prestatiebox gaat € 138,- per leerling naar de scholen. Daarnaast gaat een aanvullend bedrag naar de scholen voor cultuureducatie, scholing/verbetering van de prestaties van € 80,- per leerling. De resterende middelen worden bovenschools ingezet voor opleidingen, projecten en specifieke opleidingen voor directies.

ONDERWIJSACHTERSTANDSMIDDELEN

De onderwijsachterstandsmiddelen zijn toegewezen aan de bestemde scholen. Zij zetten deze VVE-middelen in daar waar de leerling het nodig heeft. De onderwijsachterstandsmiddelen zitten in een aparte beschikking en worden specifiek toegekend aan de betreffende scholen. Bij PCBO Tytsjerksteradiel is alleen It Bynt sprake van een substantieel bedrag, bij enkele andere scholen gaat het om een paar honderd euro per maand.

2.6 Risico's en risicobeheersing

INTERNE RISICOBEBEERSINGSSYSTEEM

Uit de meerjarenbegroting blijkt dat er zich de eerste jaren geen grote problemen hebben voorgedaan. Dit kan echter zo omslaan, zoals de kleine-scholentoeslag die vorig jaar weer onder vuur lag. Op korte termijn hebben we voldoende middelen. Wij blijven afhankelijk van de Politiek en voor de langere termijn is er geen zekerheid over de baten, die we van rijkswege tegemoet kunnen zien. PCBO Tytsjerksteradiel heeft een risico-inventarisatie gedaan. Risico's i.v.m. niet beïnvloedbare ontwikkelingen, die niet binnen de begroting zijn op te vangen, zijn:

Risico	Kans inschatting	Kwantificatie eigen inschatting
Arbeids-conflict	In het PO-onderzoek van PwC accountants is dit financiële risico nauwkeurig in beeld gebracht met als conclusie dat een risico van maximaal 1% bij grotere PO besturen en 4 á 5% bij kleinere schoolbesturen. We hebben sinds 1 augustus 2016 te maken met een eventuele transitievergoeding. Daarom kiezen we voor het risico van 1,5% (middelgrote besturen) en daarnaast houden we rekening met het betalen van een transitievergoeding (1x per jaar). Binnen de begroting is dit niet op te vangen. Dit bedrag komt bovenop de € 30.000,- die in de begroting is opgenomen.	€ 130.000,-
Huisvesting:	Hoogrisicoprofiel. Niet door de gemeente vergoede kosten i.v.m. kleinere groepen/leegstand/fusie scholen. Binnen de begroting is dit niet op te vangen. Daarnaast hebben we te maken met decentralisatie van de huisvesting. Op basis van berekeningen, die door OBM zijn uitgevoerd, blijkt er een verschil te zitten tussen de rijksbijdrage en de daadwerkelijk uit te voeren werkzaamheden van € 15,- per m ² . De gemeente verlangt daarnaast, zoals we nu in Sumar, ervaren hebben, een bijdrage van de Stichting bij renovatie, c.q. nieuwbouw	€ 50.000,- € 300.000,-
Extra personele lasten	Hoogrisicoprofiel. De zorg vraagt vaak extra personele inzet. Soms vrij onverwachts door de toestroom van leerlingen, die extra zorg nodig hebben. Ook dan behoren we kwalitatief goede zorg te verlenen. Binnen de begroting is dit niet op te vangen. Daarnaast hebben we te maken met krapte op de arbeidsmarkt. We moeten personeelsleden ook in financiële zin iets te bieden hebben. Dit kan o.a. door een doorstroom naar L11 te faciliteren (indien voldaan wordt aan criteria). Het verschil tussen kosten van L10 en L11 worden door het ministerie niet vergoed.	€ 150.000,-
Lerarentekort	Landelijk is er een forse teruggang te merken in de beschikbare leraren. Door PCBO Tytsjerksteradiel zijn diverse acties al ingezet, waaronder faciliteren zij instroom, opleiding voor leraarondersteuner, vervangingspoolmedewerkers in dienst. Als in noodgevallen een leraar nodig is, kan inhuur van een ZZP'er noodzakelijk zijn. Dit brengt op 1 fte ongeveer € 25.000,- aan meerkosten per jaar met zich mee.	150.000,-
Totaal		€ 780.000,-

De komende jaren hebben we te maken met een leerlingdaling in ons verzorgingsgebied. Dit op basis van landelijke, provinciale en gemeentelijke prognoses te zien en wordt opgevangen door natuurlijk verloop, tijdelijke dienstverbanden en eventueel payrolling. Midden 2019 is duidelijk geworden dat de krimp minder hard doorzet dan eerder verwacht.

Hier is geen extra voorziening voor nodig, omdat het op te vangen is binnen de reguliere formatiebehoefte. En in tijden van lerarenkrapte is het eerder een uitdaging hoe leerkrachten vast te houden dan hoe we kunnen laten afvloeien.

PCBO Tytsjerksteradiel heeft een jaarlijkse buffer nodig van € 780.000,- om de financiële gevolgen van alle risico's op te vangen, die niet afgedekt worden met beleidsmaatregelen, verzekeringen of gedekt worden binnen de begroting. Bij voorkomen komen de kosten ten laste van de algemene reserves. Deze zijn groot genoeg.

3. Verantwoording financiën

3.1 Ontwikkeling in meerjarig perspectief

FINANCIEEL MEERJAREN PERSPECTIEF

In onderstaande vastgestelde meerjarenbegroting (en de daarvan afgeleide meerjarenbalans en kasstroomoverzicht) is geen rekening gehouden met de nieuwe CAO PO 2019-2020, die op 10 januari 2020 is getekend.

Staat van Baten en Lasten		2019	2020	2021	2022	2023	2024
Baten							
	Rijksbijdrage	€ 11.522.774	€ 11.318.640	€ 11.214.040	€ 10.925.633	€ 10.768.149	€ 10.656.754
	Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 90.193	€ 26.000	€ 13.500	€ -	€ -	€ -
	Overige baten	€ 237.579	€ 136.373	€ 128.731	€ 120.803	€ 119.138	€ 120.618
	Totaal Baten	€ 11.850.546	€ 11.481.013	€ 11.356.271	€ 11.046.436	€ 10.887.287	€ 10.777.372
Lasten							
	Personeelslasten	€ 8.906.891	€ 8.952.977	€ 8.875.919	€ 8.768.218	€ 8.810.933	€ 8.774.678
	Afschrijvingen	€ 375.922	€ 448.440	€ 440.878	€ 412.667	€ 386.619	€ 379.450
	Huisvestingslasten	€ 786.518	€ 848.944	€ 846.265	€ 844.123	€ 842.575	€ 836.691
	Overige lasten	€ 1.349.821	€ 1.510.005	€ 1.343.232	€ 1.207.682	€ 1.101.282	€ 1.052.782
	Totaal Lasten	€ 11.419.152	€ 11.760.366	€ 11.506.294	€ 11.232.690	€ 11.141.409	€ 11.043.601
	Saldo Baten en lasten gewone bedrijfsvoering	€ 431.394	- € 279.353	- € 150.023	- € 186.254	- € 254.122	- € 266.229
	Saldo Financiële bedrijfsvoering	€ 73.376	€ 28.567	€ 28.567	€ 28.567	€ 28.567	€ 28.567
	Totaal resultaat	€ 504.770	- € 250.786	- € 121.456	- € 157.687	- € 225.555	- € 237.662

Vanwege de aanwezige algemene reserves, is vanaf 2020 extra geld voor innovatieve projecten opgenomen. Onder de hierboven genomen overige lasten is hiervoor een bedrag van € 300.000,- opgenomen om ambities vanuit het nieuwe Strategisch Perspectief waar te kunnen maken. Om het onderwijsconcept en de IKC-ontwikkelingen, in overeenstemming te brengen met de huisvesting, wordt door de scholen veel geïnvesteerd, echter, dat is vanwege de afschrijvingsperiode veel minder zichtbaar.

3.2 Toekomstige ontwikkelingen

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN ONDERWIJS

Wij investeren zoveel mogelijk in passend onderwijs. Dat betekent dat wij onze invloed aanwenden om binnen scholen individuele arrangementen (gepersonaliseerd leren) en groepsarrangementen (leren van en met elkaar in kleinere settings) én leren in de groep voor kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte hand in hand laten gaan. De komende 4 jaar zetten wij in op meer gepersonaliseerde leerroutes voor leerlingen, talentontwikkeling en een drempelloze overgang naar het VO.

Frysk vraagt onze aandacht. Alle scholen werken toe naar Profyl A.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN ONDERZOEK

We bieden ruimte en geven richting. We maken ruimte voor onderzoek, vakmanschap en talent. We innoveren door onderzoek en ontwerp. Voorbeelden daarvan zijn KEK2/3, de Talentenwerkplaats, de IKC-ontwikkeling en de Route 10-14.

In de begroting 2020 is een innovatiebudget opgenomen om innovatie in het onderwijs te stimuleren zodanig dat het de leerlingen ten goede komt en geen structurele verplichtingen met zich meebrengt.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN KWALITEITSZORG

In de komende strategisch beleidsperiode werken wij aan professionalisering van een intern auditteam en onderzoeken wij of een auditteam geformeerd kan worden samen met een ander schoolbestuur.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN PERSONEEL

Mensen aan ons verbinden door goed werkgever te zijn, komt hoog in het vaandel te staan. Dit betekent dat we gaan inzetten op stimuleren van scholing en op kwaliteiten en talenten. De IKC-ontwikkeling brengt met zich mee dat pedagogisch medewerkers een plek krijgen in de teams. Mogelijk ontstaan daardoor ook combinatie-functies (pedagogisch medewerker in peuteropvang die ook onderwijsassistent is in het onderwijs). We zetten ook in op doorgroeimogelijkheden van medewerkers en niet alleen in schalen (bijv. van L10 naar L11 op kwaliteit) maar ook op functie (bijv. van onderwijsassistent naar leraarondersteuner). We gaan nog meer inzetten op het zo laag mogelijk neerzetten van verantwoordelijkheden en bevoegdheden met als uitgangspunt de leerkracht is de professional. Gespreid leiderschap ondersteunt dat.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN HUISVESTING

De IKC -ontwikkeling en de veranderde onderwijsconcepten vragen om aanpassingen van gebouwen. Door IKC-vorming komen ook jongere kinderen in de gebouwen en we denken na over peuter-kleutergroepen. Onderwijsconcepten gaan steeds meer uit van gepersonaliseerd onderwijs en talentontwikkeling. Er wordt al op een aantal scholen in units gewerkt. Daarvoor zijn leerpleinen en ruimtes nodig waar in kleinere groepjes op verschillende niveaus gewerkt kan worden. Dit maakt veelal aanpassingen noodzakelijk gerealiseerd door verbouw, aanbouw of nieuwbouw. Dit is op een aantal locaties al gebeurd. Afhankelijk van het integraal huisvestingsplan dat door de gemeente wordt ontwikkeld, wordt ingezet op aan-/nieuwbouw van De Alpha in Ryptsjerk, de Wrâldpoarte in Garyp. Aanpassingen gaan plaats vinden op de Paadwizer in Oentsjerk, de Arke in Burgum en It Bynt in Sumar.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN INVESTERINGSBELEID, INVESTERINGEN IN HET BOEKJAAR EN TOEKOMSTIGE INVESTERINGEN

Verbouwingen brengt een investering veelal met zich mee (zie kopje hierboven). Ook de ontwikkeling van meer buitenspelenderwijs leren is op een aantal scholen in gang gezet. Pleinen worden opnieuw ingericht en voorzien van leermateriaal.

Methodes worden veelal vervangen (nu nog overlappend) door digitale middelen. Deze ontwikkeling gaat door. De belangrijkste investeringen voor het komende jaar zijn:

Dûbel Ien	: € 130.000,-	voor uitbouw peuteropvang en plein upgrade
Wrâldpoarte	: € 30.000,-	aanpassen binnenwanden/schuifwanden, entree e.d.
Arke	: € 100.000,-	aanpassing leerplein en wanden
Paadwizer	: € 50.000,-	aanpassing Kinderopvang
Alpha	: € 15.000,-	pleinrenovatie
It Bynt	:	de afrekening van de investeringen van de verbouwing van It Bynt valt nog in kalenderjaar 2019 (de afschrijvingslasten lopen uiteraard wel mee in de begroting 2020)

Door de vervanging van gewone methodes in digitale methodes en licenties, lopen nu nog een aantal investeringen dubbel omdat de afschrijvingstermijn van de oude methodes nog niet afgelopen zijn.

TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN OP HET GEBIED VAN DUURZAAMHEID

Op 2 na, hebben alle scholen zonnepanelen. De wens is om de laatste 2 scholen ook te voorzien van zonnepanelen. Hierover worden gesprekken gevoerd met de verhuurder, Estate.

Bij duurzaamheid gaat het niet alleen om energie, maar ook om allerlei andere aspecten van duurzaamheid. Zo wordt bij nieuw- en verbouw altijd het duurzaamheidsaspect meegenomen en gaan we over op letverlichting. Duurzaamheid is één van de speerpunten in het komende strategische beleid 2020-2024.

Onder duurzaamheid behoort ook de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. We willen blijvend personeel binden door een goed werkgever te zijn en dus mensen in te zetten op hun kwaliteiten en gelegenheid te geven om zich te ontwikkelen.

Belangrijk is vooral de bewustwording bij onze leerlingen op wat duurzaamheid betekent. We leren kinderen over duurzaam leven en nemen daarbij de Global Goals als uitgangspunt.

PCBO wil in 2024 een duurzame organisatie zijn waarin mens, mienskip, milieu en materiaal met elkaar verbonden zijn en elkaar versterken.

3.3 Balans

BALANS IN MEERJARIG PERSPECTIEF

Balansprognose	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Activa						
materiele vaste activa	€ 2.777.547	€ 3.448.443	€ 3.201.308	€ 2.876.762	€ 2.571.498	€ 2.425.124
Totaal vaste activa	€ 2.777.547	€ 3.448.443	€ 3.201.308	€ 2.876.762	€ 2.571.498	€ 2.425.124
vorderingen	€ 884.342	€ 848.903	€ 831.936	€ 807.279	€ 798.638	€ 793.152
liquide middelen	€ 5.463.788	€ 4.505.769	€ 4.781.469	€ 4.863.010	€ 5.124.450	€ 5.138.925
Totaal vlottende activa	€ 6.348.130	€ 5.354.672	€ 5.613.405	€ 5.670.289	€ 5.923.088	€ 5.932.077
Totaal Activa	€ 9.125.677	€ 8.803.115	€ 8.814.713	€ 8.547.051	€ 8.494.581	€ 8.357.201
Passiva						
algemene reserve	€ 6.656.575	€ 6.405.788	€ 6.284.333	€ 6.126.646	€ 5.901.092	€ 5.663.430
bestemmingsreserve publiek	€ 222.788	€ 222.788	€ 222.788	€ 222.788	€ 222.788	€ 222.788
bestemmingsreserve privaat	€ 83.606	€ 83.606	€ 83.606	€ 83.606	€ 83.606	€ 83.606
Totaal eigen vermogen	€ 6.962.969	€ 6.712.182	€ 6.590.727	€ 6.433.040	€ 6.207.486	€ 5.969.824
voorzieningen	€ 702.817	€ 551.469	€ 741.829	€ 684.987	€ 889.850	€ 1.009.965
kortlopende schulden	€ 1.459.891	€ 1.539.464	€ 1.482.157	€ 1.429.024	€ 1.397.245	€ 1.377.412
Totaal overige passiva	€ 2.162.708	€ 2.090.933	€ 2.223.986	€ 2.114.011	€ 2.287.095	€ 2.387.377
Totaal Passiva	€ 9.125.677	€ 8.803.115	€ 8.814.713	€ 8.547.051	€ 8.494.581	€ 8.357.201

Ontwikkeling balans/kasstroom/financiering:

De materiele vaste activa gaat met name in 2020 fors stijgen vanwege de geplande investeringen. Dit heeft te maken met eerdere vervanging omdat de huidige inventaris niet meer voldoet aan de gevolgen van nieuwe onderwijsconcepten als gepersonaliseerd leren, peuter-kleuter-groepen en een andere inrichting van leerpleinen of simpelweg het inrichten van een leerplein. Hierdoor zal de kasstroom in 2020 dus behoorlijk negatief zijn, dit is ook af te lezen aan de daling van de liquide middelen in 2020 in bovenstaande tabel. In de jaren daarna staan er minder investeringen in de planning, waardoor de vaste activa meerjarig gaat afnemen en de liquide middelen juist iets toenemen. De ontwikkeling van het eigen vermogen is tussen 2019 en 2024 licht negatief. Zoals vermeld is het een beleidskeuze om een aantal jaren negatief te begroten. De mutatie van het eigen vermogen betreft derhalve het begrote exploitatieresultaat. De voorziening betreft met name de onderhoudsvoorziening en de toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van onderhoud (zowel preventief onderhoud als buitenonderhoud), zoals dat blijkt uit het meerjarenonderhoudsplan. De kosten van onderhoud worden verwerkt ten laste van de voorziening voor zover deze is gevormd voor de beoogde kosten. Daarnaast bestaat er nog een jubileumvoorziening. De financieringsstructuur (verhoudingen eigen vermogen, voorzieningen, eventueel lang vreemd vermogen en kort vreemd vermogen) wijzigt jaarlijks niet veel en sluit aan bij de bedoelingen die het ministerie van OCW heeft bij de inrichting van organisaties in het primair onderwijs: activa en activiteiten financieren met eigen vermogen en alleen over vreemd vermogen beschikken in de vorm van voorzieningen (opgebouwde plichten) en kortlopende schulden in de vorm van overbrugging tussen aangaan van verplichting en betalen van de nota.

LEERLINGEN

De prognoses over 2019 gaven een totaal van 1.757 leerlingen weer. Hierbij is al rekening gehouden met de fusiescholen. De realiteit laat dit jaar 1.782 zien. Dit wordt o.a. veroorzaakt door 2 fusiescholen. Alom wordt de verwachting uitgesproken dat de krimp minder hard gaat dan eerder voorzien en in plaats daarvan stabiliseert.

Ontwikkelingen in leerlingaantallen worden jaarlijks getoetst en eventueel bijgesteld om daarna meegenomen te worden in de meerjarenbegroting. Inspelen op krimp is, in deze tijden van lerarentekort, niet aan de orde. De vraag speelt meer: hoe houden we onze leerkrachten vast. Dit wordt één van de pijlers in het komende strategisch perspectief en gaat vertaald worden naar een strategisch personeelsbeleid.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
BAO Onderbouw	839	814	778	760	758	762
BAO Bovenbouw	943	925	905	884	873	831

FORMATIE

Formatieontwikkelingen T, T+1, T+2, T+3. Bestuur/management, onderwijzend personeel en ondersteunend personeel. In de jaarlijkse begrotingsbesprekingen met de scholen komen de leerlingenaantallen aanbod en de bijbehorende formatie. Zoals het nu lijkt, is het eerder een zorg om voldoende medewerkers te vinden en te houden dan zorgen over te veel medewerkers door krimp.

De leerlingprognoses wordt jaarlijks in overeenstemming gebracht met de in te zetten formatie. Jaarlijks worden hiervoor de uitgangspunten in een kaderbrief beschreven, besproken en vastgesteld.

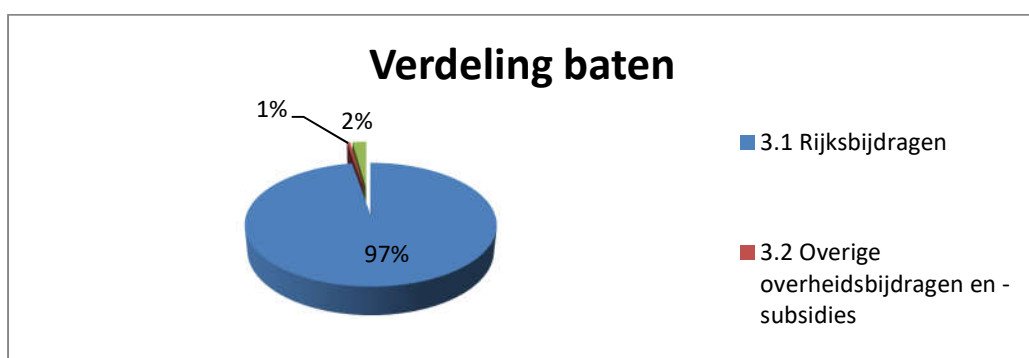
Formatie	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Bestuur/Management (fte)	11,4	11,3	11,2	11,2	11,2	11,0
Personeel primair proces (fte)	96,8	97,3	95,7	92,6	91,8	90,0
Ondersteunend Personeel (fte)	25,4	23,6	22,3	22,3	22,3	22,0
Totaal (fte) ³	133,6	132,2	129,1	126,0	125,2	123,0

3.4 Staat van baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Rijksbijdrage OCW	11.522.774	10.834.927	10.644.501
Overige overheidsbijdragen	90.193	25.000	58.584
Overige baten	237.579	133.988	233.310
Totaal baten	11.850.546	10.993.915	10.936.395

³ Deze fte's zijn incl. (imperatieve) vervangingen.

Lasten			
Personeelslasten	8.906.891	8.855.547	8.682.638
Afschrijvingen	375.922	388.039	430.338
Huisvestingslasten	786.518	762.884	657.135
Overige lasten	1.349.978	1.101.130	1.230.725
Totaal lasten	11.414.909	11.107.600	11.000.836
Saldo baten en lasten	431.393	113.686-	64.440-
Financiële baten en lasten	73.376	79.624	16.971
Netto resultaat	504.768	34.062-	47.469-

BATEN

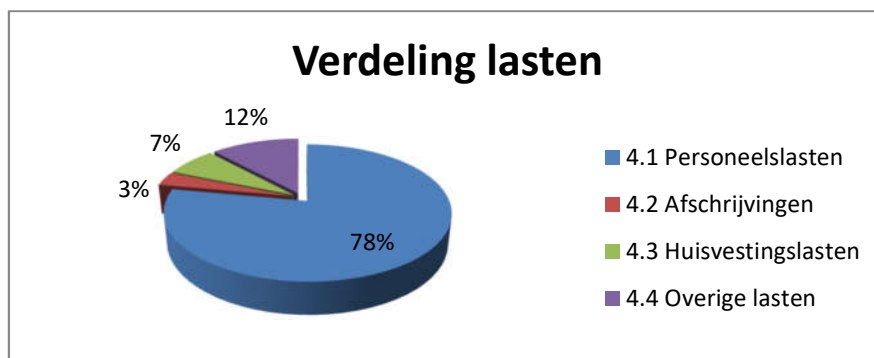
Eind 2019 is de personele bekostiging aanzienlijk verhoogd. Dit betrof een normaanpassing over de schooljaren 18/19 en 19/20 en een eenmalige bijzondere bekostiging van € 99,- per leerling. Beide hogere baten zijn grotendeels ter dekking van de nieuw afgesloten CAO (salarisverhoging van 4,5%). Ook de werkdrukmiddelen zijn per 1-8-2019 verhoogd met ongeveer € 70,- per leerling. Daarnaast is een eenmalige uitkering overeengekomen van € 875,- bruto (naar rato van de werktijdfactor) en een eenmalige uitkering van 33% van het brutosalairis van januari 2020). Omdat deze hogere salariskosten in boekjaar 2020 vallen en de hogere baten (conform regelgeving) in boekjaar 2019 horen, ontstaat er hierop een positief effect in de jaarrekening 2019. Het positieve exploitatieresultaat van € 505.000,- is voor ruim de helft toe te schrijven aan bovenstaand effect.

Andere significante verschillen met de begroting zijn:

✓ Groeibekostiging	€ 24.000,-
✓ Hogere fusiemiddelen	€ 59.000,-
✓ Lerarenbeurs	€ 26.000,-
✓ Tegemoetkoming vervangingskosten schoolleider	€ 11.000,-
✓ Hogere baten samenwerkingsverband	€ 39.000,-
✓ Baten Schoolbegeleiding	€ 18.000,-
✓ Prestatiebox i.v.m. hogere tarieven	€ 30.000,-
✓ Huurbaten	€ 23.000,-
✓ Diverse ontvangsten t.b.v. schoolexploitatie	€ 47.000,-
✓ Diverse private baten	<u>€ 16.000,-</u>
Totaal	€ 283.000,-

LASTEN

De totale lasten zijn aanzienlijk hoger dan de begroting 2019 en het kalenderjaar 2018. Zoals in onderstaande grafiek zichtbaar wordt, bestaan de kosten in belangrijke mate uit personele lasten, te weten ongeveer 78%. Andere belangrijke kosten zijn de huisvestinglasten met een aandeel van 7% en de overige lasten met een aandeel van 12%.

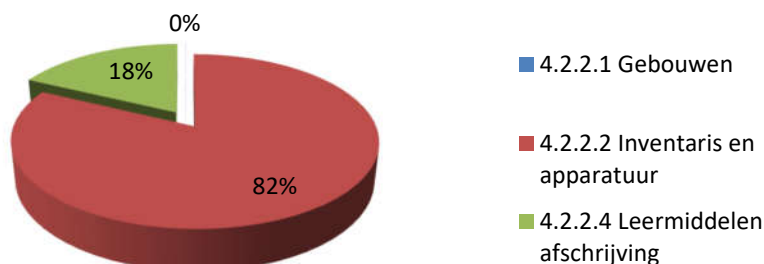

De personele lasten liggen per saldo nagenoeg op het niveau van de begroting. De netto formatie-inzet ligt exact op het begrotingsniveau. Dit is echter inclusief de extra formatie werkdruk waarvoor per 1-8-2019 aanvullende dekking staat uit de hogere werkdrukmiddelen (ongeveer 1,5 fte). Feitelijk het saldo van alle vervangingskosten (poolers en losse vervanging) en de bijbehorende uitkeringen van het UWV laat per saldo een Positief effect zien t.o.v. de begroting van € 80.000,-. Dit wordt mede veroorzaakt door het relatief lager ziekteverzuim van 4,2%. De post “kosten personeel niet in loondienst” overschrijdt met € 192.000,- en betreft met name payroll (Flexexpert), maar ook kosten voor NEF (inhuur klusjesmensen), en detachering richting. Met name de payroll is de belangrijkste oorzaak voor deze overschrijding, maar hier staat lagere inzet van OOP/OP in loondienst tegenover.

De overige personele lasten (materiële kosten gerelateerd aan het personeel) zijn per saldo € 23.000,- lager dan begroot, en € 20.000,- lager dan in 2018. Met name de niet gerealiseerde kosten verzekering WGA zijn hiervan de oorzaak. Deze post is onder de overige personele lasten begroot, maar omdat er nu een contract met het UWV is afgesloten wordt dit via de salarislasteren geboekt. Ook de kosten afkoopregelingen zijn aanzienlijk lager dan begroot. De kosten voor scholing en opleiding zijn nagenoeg uitgekomen op begrotingsniveau.

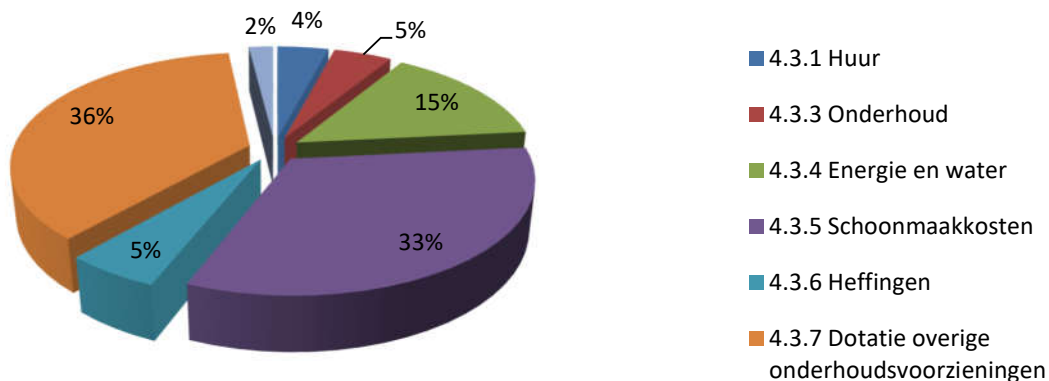
De afschrijvingen zijn € 12.000,- lager dan begroot. In navolging op voorgaande jaren is er in 2019 wederom een investeringsbegroting door de schooldirecteuren opgesteld. Deze begroting is opgesteld op basis van historie/vervangingsplan en eventuele nieuwe investeringen. Er was ruim € 800.000,- aan investeringen begroot (inventaris, technische investeringen, ICT, Methodes), er is in 2019 voor € 683.000,- geïnvesteerd. Dit betreft investeringen in onder andere I-pads, Chromebook, meubilair, en technische investeringen. De overgebleven investeringsruimte wordt voor een groot gedeelte veroorzaakt door het doorschuiven van posten vanuit het meerjaren-ouderhoudsplan (MJOP) en er is minder geïnvesteerd in onderwijsleerpakketten/methodes.

Verdeling afschrijvingslasten

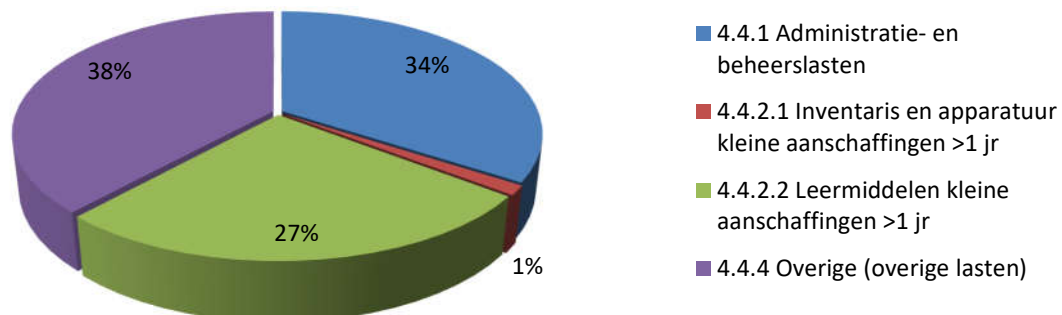
De huisvestingslasten onderschrijden per saldo met € 23.000,-. Er hebben door de afdeling Materiele Zaken van OBM wederom schouwingen inzake het onderhoud plaatsgevonden. De bestuurder heeft samen met de schooldirecteuren en OBM, prioriteit gegeven aan een aantal onderhoudswerkzaamheden. Deze kosten waren meegenomen in de begroting 2019 en werden voor het grootste deel gefinancierd uit de voorziening onderhoud. Er is echter onlangs weer een nieuwe meerjaren onderhoudsplanung opgesteld (deze is ook gebruikt voor de begroting 2020). Hieruit volgde dat de jaarlijkse dotatie buitenonderhoud met € 28.000,- moest worden verhoogd. De komende periode moet (o.a. bij mogelijke nieuwbouw in de (nabije) toekomst), goed gekeken worden naar de geplande onderhoudskosten in de rode map. Verder overschrijdt nog de post schoonmaakkosten en de publiekrechtelijke heffingen. De energiekosten zijn daarentegen lager dan begroot, vanwege enkele positieve afrekeningen over 2018.

Verdeling huisvestingslasten

De overige lasten zijn € 250.000,- hoger dan begroot. De ICT onderhoudscontracten zijn € 35.000,- hoger dan begroot. Ook de kosten voor leermiddelen (inclusief Snappet) zijn € 64.000,- hoger dan begroot. De bovenschoolse post "projecten" is € 78.000,- hoger dan begroot. Dit betreft o.a. Next Level, kosten van Sardes i.v.m. schoolplan/schoolprofiel en kosten inzake ouderpeilingen. Ook zijn de kosten inzake muziekonderwijs hoger dan begroot, maar hier staan een subsidie tegenover.

Verdeling overige lasten

3.5 Financiële positie

KENGETALLEN

Solvabiliteit

De solvabiliteit geeft de verhouding aan tussen eigen en vreemd vermogen. Het verschaft inzicht in de financieringsopbouw en geeft aan in hoeverre aan de verplichtingen op langere termijn kan worden voldaan.

Er zijn 2 manieren om de solvabiliteit te berekenen.

Solvabiliteit 1. Eigen Vermogen/Totaal Vermogen. In 2019 76,3%, (in jaarrekening 2018 was dit 78,0%).

Solvabiliteit 2. Eigen Vermogen + Voorzieningen/Totaal Vermogen. In 2019 84,0% (in jaarrekening 2018 was dit 88,1%).

Liquiditeit

De liquiditeit geeft aan in hoeverre op korte termijn aan de betalingsverplichtingen kan worden voldaan. Liquiditeit wordt gedefinieerd als: de verhouding tussen de vlottende activa (som van de liquide middelen en de vorderingen) en de kortlopende schulden. Een liquiditeit groter dan 1 wordt doorgaans gekwalificeerd als voldoende, omdat dan tegenover de snel vervallende schulden tenminste evenveel vlottende activa staan. De liquiditeit (current ratio) bedroeg in 2019 4,4 dus ruim voldoende (in 2018 5,9) is.

Rentabiliteit en benchmarking

De rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief resultaat. Voor de onderwijssector is een rentabiliteit van 0% verdedigbaar omdat het onderwijs geen winstoogmerk kent. Rentabiliteit wordt gedefinieerd als: resultaat uit de gewone bedrijfsvoering gedeeld door de totale baten uit de gewone bedrijfsvoering. De rentabiliteit bedroeg in 2019 4%.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de organisatie in staat is om onverwachte risico's met een financiële impact op te vangen. Dit wordt berekend door het eigen vermogen minus de vaste activa te delen door de totale baten. Het weerstandsvermogen moet minimaal 5% bedragen (signaleringswaarde). Door de PO-Raad (onze sectorraad) wordt geadviseerd een weerstandsvermogen van 22-26% aan te houden. In 2019 bedraagt het weerstandsvermogen 35,3% (in 2018 36,5%).

	2018	2019
Balans		
01 Activa	€ 8.283.339	€ 9.129.919
1.2 Materiële vaste activa	€ 2.471.516	€ 2.781.790
1.3 Financiële vaste activa	€ 0	€ 0
1.5 Vorderingen	€ 701.399	€ 884.342
1.7 Liquide middelen	€ 5.110.425	€ 5.463.787
02 Passiva	€ 8.283.339	€ 9.129.919
2.1 Eigen vermogen	€ 6.458.199	€ 6.967.211
2.2 Voorzieningen	€ 839.522	€ 702.817
2.4 Kortlopende schulden	€ 985.618	€ 1.459.890

De materiële vaste activa bestaat uit gebouwen, inventaris en leermiddelen en is € 310.000,- hoger dan in 2018. Dit zijn voornamelijk technische investeringen die verband houden met een scholenfusie. De vorderingen hebben betrekking op de nog te ontvangen bedragen of de vooruitbetaalde bedragen. Hierbij moet met name gedacht worden aan de nog te ontvangen DUO gelden die in augustus zijn overgemaakt aan OPO Furore, heeft ook betrekking op de fusie. De post Voorzieningen heeft betrekking op personele voorzieningen en op de voorziening preventief onderhoud. De personele voorzieningen betreffen de voorziening Jubileum en een personele voorziening vanwege het eigen-risicodragerschap van de Vereniging inzake een vervolguitering. De kortlopende schulden hebben betrekking op de bedragen die nog betaald moeten worden, zoals de loonbelasting; de diverse premies, te weten de premie sociale verzekeringen; de pensioenpremies; de premie participatiefonds, de premie risicofonds.

RESERVEPOSITIE

	Ondergrens ministerie ⁴	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Liquiditeit	1,5 – 2,0	5,90	4,35	3,48	3,79	3,97	4,24
Solvabiliteit 2	30 %	88,1%	84,0%	82,5%	83,2%	83,3%	83,6%
Weerstandsvermogen (EV -/- MvA/Totale Baten)	5 – 20 %	36,5%	35,3%	28,4%	29,9%	32,2%	33,4%

De reservepositie van PCBO Tytsjerksteradiel is boven niveau te noemen. Het eigen vermogen is t.o.v. 2019 fors gestegen vanwege het positieve exploitatieresultaat. Om dit terug te brengen naar een aanvaardbaar niveau, worden in 2020 projectgelden in de begroting opgenomen voor projecten die het onderwijs te goede komen en innovatief zijn. Kortom: er is ruimte voor pilots en uitproberen. Jaarlijks wordt dat bedrag opgenomen en afhankelijk van de situatie dan, een goede onderwijskundige bestemming krijgen.

In 2020 is een beleidskeuze gemaakt om de komende jaren een negatieve meerjarenbegroting te presenteren om zo in te teren op de reserves.

⁴ Het ministerie geeft geen bovengrenzen van de genomede kengetallen aan.

Gebeurtenissen na balansdatum

Het coronavirus heeft voor een pandemie gezorgd die ook in Nederland heeft geleid tot een crisis. De crisis heeft over het verslagjaar 2019 geen gevolgen gehad en heeft daarmee geen gevolgen voor de feitelijke situatie op balansdatum. In 2020 hebben overheidsmaatregelen om het virus in te dammen grote gevolgen voor de samenleving. Voor het onderwijs betekent dit dat alle scholen gesloten worden. Voor welke periode is nog niet duidelijk. De sluiting heeft direct gevolgen voor het lesgeven, wat digitaal en op afstand moet plaatsvinden. Op korte termijn is dit in maart 2020 ingericht. Wel vraagt dit veel extra afstemming met de leerlingen, de leerkrachten en de ouders. De gevolgen van het lesgeven op afstand voor de resultaten van het onderwijs op lange termijn zijn op dit moment niet in te schatten. Ook de consequenties voor het personeel rond de verzwaring van de zorgtaak en eventueel uitval door ziekte zijn moeilijk in te schatten. Met de huidige informatie gaan we er vanuit dat de beschikbaarheid van lesmateriaal en digitale ondersteuning voorlopig voldoende beschikbaar is en blijft. Financieel verwachten we geen directe grote gevolgen op de inkomsten en uitgaven van de onderwijsinstelling. Daarmee voorzien we ook geen gevolgen voor de continuïteit van de onderwijsinstelling.

4. Vereniging ter ondersteuning van het Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel

4.1 Algemeen

Na de scheiding per 1 juni 2017 tussen privaat en publiek, is de Vereniging ter ondersteuning van Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel (voorheen PCBO Tytsjerksteradiel) een Vereniging met de volgende grondslag en doelstellingen:

GRONDSLAG

De Vereniging aanvaardt als richtsnoer voor haar handelen de Bijbel als Gods Woord.

DOELSTELLING

- ✓ De Vereniging heeft ten doel het bevorderen van Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel en/of het anderszins ondersteunen van de Protestants Christelijke identiteit in de gemeente Tytsjerksteradiel. De Vereniging heeft niet ten doel het maken van winst ter verdeling onder haar leden.
- ✓ De Vereniging tracht haar doel onder meer te bereiken door het ondersteunen van de statutair in de gemeente Tytsjerksteradiel gevestigde Stichting "Stichting voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel", dan wel haar rechtsopvolger onder algemene titel, waaronder met name begrepen ondersteuning op financieel en bestuurlijk terrein van de Stichting en de onder het bestuur van de Stichting staande Protestants Christelijke basisscholen.
- ✓ De kosten van het werven van geld en de beheerkosten moeten in redelijke verhouding staan tot de bestedingen.

BELEID

Het beleid is er dan ook op gericht het christelijk onderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel te ondersteunen en de protestants-christelijke identiteit in de gemeente te bevorderen. Dit beleid wordt met name ondersteund door het beschikbaar stellen van financiële middelen uit het opgebouwde en of verkregen vermogen.

BESTUURLIJKE STRUCTUUR

De Vereniging en Stichting zijn middels hun statuten nauw aan elkaar verbonden. Dit heeft zijn weerslag op de bestuurlijke structuur. In hoofdstuk 1.3 is het organogram geschetst waarin ook de afdelingsraad en de Ledenraad een plaats hebben. Het hoogste orgaan van de Ledenraad wordt gevormd door het bestuur. In het bestuur hebben Javenda Oppewal, voorzitter, en Tobias Smits, lid, zitting.

De bestuursleden ontvangen geen beloning voor hun werkzaamheden. Er is een vacature voor een 3^e bestuurslid.

De Ledenraad heeft de formele bevoegdheden op de jaarrekening, de benoeming van de leden van de Raad van Toezicht en het Strategisch perspectief. De Ledenraad fungeert als klankbord voor de bestuurder van de Stichting en is de antenne op de samenleving.

De Ledenraad is in 2019 drie keer bij elkaar geweest. Hieronder een overzicht van de genomen besluiten:

6-6-2019	Decharge verleend op het bestuursverslag 2018
6-6-2019	instemming op de fusie van de De Immanuël en de Finne, onder voorbehoud van goedkeuring van de Raad van Toezicht
6-6-2019	Verlenging van de termijn van mevrouw Groenveld, mevrouw Van den Berg en de heer Prins als RvT-lid
18-11-2019	Goedkeuring op de begroting 2020 van de stichting
18-11-2019	akkoord met de benoeming van dhr. Y. Van Kammen, dhr. F. Haenen en mw. M. Buwalda als leden van de RvT.

4.2 Financiën

Vanaf 2019 is de afspraak dat de Stichting gedurende het boekjaar op basis van onderbouwde aanvragen de mogelijkheid krijgt om geld te vragen voor projecten, die een relatie hebben de ondersteuning van het christelijk onderwijs of met de christelijke identiteit.

Naast de Ledengelden hadden de scholen de mogelijkheid om 4% van de schoolreserves binnen de Vereniging over te dragen aan de Stichting.

Huur kantoor Eastermar

Voor het kantoorpand aan de E.M. Beimastrjitte te Eastermar wordt een gereduceerde huur gevraagd van € 7.500,- aan de onderwijs Stichting. Als tegenprestatie voor deze reductie voert de onderwijs Stichting het secretariaat van de Vereniging.

Lening Dûbel Ien

Voor de aanbouw van een lokaal waar peuteropvang gerealiseerd gaat worden, heeft de Vereniging € 65.000,- beschikbaar gesteld in de vorm van een lening die in 12 jaar tegen 1% rente wordt terugbetaald. Dit bedrag wordt in 2020 overgemaakt.

Treasury

De Vereniging heeft het treasurybeleid van de Stichting één op één overgenomen. Dat betekent, dat het treasurebeleid van de Vereniging voldoet aan de Ministeriële richtlijnen, die gelden voor onderwijsinstellingen.

De Vereniging heeft de volgende beleggingen:

Obligaties	Gekocht in	Looptijd tot	Aantal
4,125 Rabobank Nederland 10/20	2011	2020	500.000
4,125 Rabobank Nederland 11/21	2012	2021	500.000

Exploitatieresultaat privaat

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2019	2019	2018
Baten			
Rijksbijdrage OCW	-	-	-
Overige overheidsbijdragen	-	-	-
Overige baten	7.500	7.500	5
Totaal baten	7.500	7.500	5
Lasten			
Personeelslasten	-	-	-
Afschrijvingen	29.853	18.778	29.853
Huisvestingslasten	-	-	-
Overige lasten	69.667	89.475	5.860
Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-
Totaal lasten	99.520	108.253	35.713
Saldo baten en lasten	92.020-	100.753-	35.708-
Financiële baten en lasten	22.573	30.000	46.128
Netto resultaat	69.447-	70.753-	10.420

De huurbaten betreft de huur van het servicekantoor in Eastermar. De afschrijvingslasten bedragen bijna € 30.000,-. Deze zijn berekend over de private activa die zijn overgezet vanuit de publieke Stichting. De overige lasten bestaan voor het grootste gedeelte uit de overgehevelde rentebaten naar de Stichting. Verder zijn er nog € 4.000,- aan bankkosten gemaakt. De werkelijk ontvangen rente over 2019 bedraagt ruim € 41.000,-.

Balans privaat

Balans	2018	2019
01 Activa	€ 3.227.859	€ 3.175.372
1.2 Materiele vaste activa	€ 347.106	€ 317.253
1.3 financiële vast activa	€ 1.033.700	€ 1.014.925
1.5 Vorderingen	€ 39.015	€ 38.110
1.7 liquide middelen	€ 1.808.037	€ 1.786.309
02 Passiva	€ 3.227.859	€ 3.175.372
2.1 eigen vermogen	€ 3.226.044	€ 3.156.597
2.4 kortlopende schilden	€ 1.815	€ 0

5. Consolidatie van de jaarrekeningen

5.1 Exploitatieoverzicht geconsolideerd

	Realisatie	Begroting	Realisatie
	2019	2019	2018
Baten			
Rijksbijdrage OCW	11.522.774	10.834.927	10.644.501
Overige overheidsbijdragen	90.193	25.000	58.584
Overige baten	237.279	141.488	233.315
Totaal baten	11.850.246	11.001.415	10.936.400
Lasten			
Personeelslasten	8.906.891	8.855.547	8.682.638
Afschrijvingen	405.776	406.817	460.191
Huisvestingslasten	779.018	762.884	657.135
Overige lasten	1.353.712	1.105.130	1.236.585
Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-
Totaal lasten	11.445.397	11.130.379	11.036.549
Saldo baten en lasten	404.849	128.964-	100.148-
Financiële baten en lasten	30.474	53.024	63.099
Netto resultaat	435.322	75.940-	37.049-

5.2 Balans geconsolideerd

Activa	31 december 2019	31 december 2018
Materiële vaste activa	3.094.800	2.818.622
Financiële vaste activa	1.014.925	1.033.700
Totaal vaste activa	4.113.968	3.852.322
Vorderingen	922.452	740.414
Effecten	-	-
Liquide middelen	7.250.096	6.918.462
Totaal vlottende activa	8.172.548	7.658.876
Totaal activa	12.282.273	11.511.198
Passiva	31 december 2019	31 december 2018
Eigen vermogen	10.119.565	9.684.243
Voorzieningen	702.817	839.522
Langlopende schulden	-	-
Kortlopende schulden	1.459.890	987.433
Totaal passiva	12.282.273	11.511.198

Stichting voor Protestants
Christelijk Basisonderwijs in
de gemeente Tytsjerksteradiel

Financieel jaarverslag 2019

Inhoudsopgave

Toelichting op onderdelen van het jaarverslag	Pagina
Bestuursverslag	1
Geconsolideerde jaarrekening 2019	
Financiële kengetallen geconsolideerde jaarrekening	51
Geconsolideerde balans per 31 december 2019	52
Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019	54
Geconsolideerde kasstroomoverzicht	55
Grondslagen geconsolideerde jaarrekening	56
Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019	60
Model G, Overzicht doelsubsidies OCW	64
Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019	65
Overzicht verbonden partijen	68
Enkelvoudige jaarrekening 2019	
Financiële kengetallen enkelvoudige jaarrekening	69
Enkelvoudige balans per 31 december 2019	69
Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019	69
Enkelvoudige kasstroomoverzicht	71
Grondslagen enkelvoudige jaarrekening	75
Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2019	76
Niet uit de balans blijkende verplichtingen	77
Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019	78
Overzicht verbonden partijen	81
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	84
Bestemming van het resultaat	85
Gegevens over de rechtspersoon	85
Overige gegevens	
Controleverklaring	85

Financiële kengetallen geconsolideerde jaarrekening

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.	4%	0%
<u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de organisatie in staat aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen.	5,60	7,76
<u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i>	82,4%	84,1%
<u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen / totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.	88,1%	91,4%
<u>Weerstandsvermogen</u> <i>(Eigen vermogen minus Materiele vaste activa) / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.	59,3%	62,8%
Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)	1.695	1.728
Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging)	132,76	126,11
<u>Personeelskosten per FTE</u>	67.093	68.850

A.1.1 Geconsolideerde balans per 31 december 2019

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2019	31 december 2018
1.2	Materiële vaste activa	3.094.800	2.818.622
1.3	Financiële vaste activa	1.014.925	1.033.700
	Totaal vaste activa	4.109.725	3.852.322
1.5	Vorderingen	922.452	740.414
1.6	Effecten	-	-
1.7	Liquide middelen	7.250.096	6.918.462
	Totaal vlottende activa	8.172.548	7.658.876
	Totaal activa	12.282.273	11.511.198

2.	Passiva	31 december 2019	31 december 2018
2.1	Eigen vermogen	10.119.565	9.684.243
2.2	Voorzieningen	702.817	839.522
2.3	Langlopende schulden	-	-
2.4	Kortlopende schulden	1.459.890	987.433
	Totaal passiva	<u>12.282.273</u>	<u>11.511.198</u>

A.1.2 Geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.	Baten			
3.1	Rijksbijdrage OCW	11.522.774	10.834.927	10.644.501
3.2	Overige overheidsbijdragen	90.193	25.000	58.584
3.5	Overige baten	237.279	141.488	233.315
	Totaal baten	11.850.246	11.001.415	10.936.400
4.	Lasten			
4.1	Personeelslasten	8.906.891	8.855.547	8.682.638
4.2	Afschrijvingen	405.776	406.817	460.191
4.3	Huisvestingslasten	779.018	762.884	657.135
4.4	Overige lasten	1.353.712	1.105.130	1.236.585
4.5	Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-
	Totaal lasten	11.445.397	11.130.379	11.036.549
	Saldo baten en lasten	404.849	128.964-	100.148-
5	Financiële baten en lasten	30.474	53.024	63.099
	Netto resultaat	435.322	75.940-	37.049-

A.1.3 Geconsolideerde kasstroomoverzicht

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	404.849	100.148-
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	405.776	380.642
- Mutaties voorzieningen	136.705-	87.482
- Overige mutaties EV	-	-
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	182.038-	40.159
- Kortlopende schulden	472.458	150.406-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	964.339	257.728
Ontvangen interest	49.249	63.100
Betaalde interest	0-	0-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.013.588	320.828
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Inbreng activa fusiepartner	-	-
(Des)investeringen immateriële vaste activa	-	-
(Des)investeringen materiële vaste activa	681.954-	682.034-
Inbreng financiële activa fusiepartner	-	79.549
(Des)investeringen financiële vaste activa	-	-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	681.954-	602.485-
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Mutatie kredietinstellingen	-	-
Mutatie overige langlopende schulden	-	-
Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten	-	-
Mutatie liquide middelen	331.634	281.657-
Beginstand liquide middelen	6.918.462	7.200.125
Mutatie liquide middelen	331.634	281.657-
Eindstand liquide middelen	<u>7.250.096</u>	<u>6.918.468</u>

Toelichting behorende tot de jaarrekening:

Grondslagen geconsolideerde jaarrekening

De activiteiten van Stichting voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel bestaan uit het geven van primair onderwijs.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is vastgesteld dat de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen.

Voor zover niet anders is vermeld worden activa, voorzieningen en schulden opgenomen tegen de nominale waarde.

De genoemde bedragen, voorzover niet anders vermeld, zijn opgenomen in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. De toelichting vloeit voort uit de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening en is daarom niet apart opgenomen.

Fusie

Per 1-8-2019 is De Greide voorheen De Finne (06QP) gefuseerd met It Iepen Stee, onder bevoegd gezag van Tytsjerksteradiel.

Per 1-8-2019 is De Klimstien voorheen Immanuel (08AB) gefuseerd met OBS de Oerstek, onder bevoegd gezag van Tytsjerksteradiel.

Grondslagen voor consolidatie

Algemeen

In de geconsolideerde jaarrekening zijn de financiële gegevens verwerkt van de tot de groep behorende maatschappijen en andere rechtspersonen waarin een overheersende zeggenschap kan worden uitgeoefend of waarover de centrale leiding wordt gevoerd.

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld met toepassing van de grondslagen voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling.

Er is geconsolideerd volgens de integrale methode.

De financiële gegevens zijn volledig in de geconsolideerde jaarrekening opgenomen onder eliminatie van de onderlinge verhoudingen en transacties.

Verbonden partijen

De twee groepsonderdelen zijn aangemerkt als verbonden partij. De transacties tussen Stichting RK Schoolbestuur Schalkhaar en Stg Kinderopvang Schalkhaar zijn in de consolidatie geëlimineerd.

De benodigde toelichting omtrent verbonden partijen is opgenomen in het overzicht verbonden partijen.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief. Er is ook sprake van privaat gefinancierde activa betreffende investeringen in verbouwingen met een boekwaarde van €23.000.

De kosten van groot onderhoud worden in de jaarrekening verwerkt middels een voorziening groot onderhoud. De grondslagen zijn opgenomen onder de grondslagbeschrijving van voorzieningen.

De activeringsgrens is: € 500,-

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen, bestaande uit:

- Gebouwen 2,5% en 5% van de aanschafwaarde

Inventaris en apparatuur, bestaande uit:

- Inventaris 5% en 10% van de aanschafwaarde
- ICT 33,3% en 20% en 12,5% van de aanschafwaarde
- Technische inventaris 10% en 5% van de aanschafwaarde

Overige vaste bedrijfsmiddelen, bestaande uit:

- Onderwijsleerpakket 10% van de aanschafwaarde

Financiële vaste activa

De leningen en vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. De onder de financiële vaste activa opgenomen obligaties worden, voorzover ze worden aangehouden tot het einde van de looptijd, gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs of lagere marktwaarde. Obligaties die niet tot het einde van de looptijd worden aangehouden, worden gewaardeerd tegen marktwaarde. Aandelen worden gewaardeerd tegen marktwaarde.

Vorderingen

Bij eerste verwerking worden de vorderingen opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen worden verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van het bestuur. De liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Algemene reserve

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen werkelijke baten en lasten.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen en middels het private resultaat over het onderhavige boekjaar.

Personele reserve

Het doel van de bestemmingsreserve personeel is het opvangen van de personele gevolgen van de krimp.

Overige reserve

De overige reserve bestaat uit 3 elementen:

Gemeentelijk onderzoek naar toekomstbestendige kindvoorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar.

Kosten van gesprekken met bureau Noorderlingen in het kader van duurzame inzetbaarheid.

Kosten onderzoek scheiding privaat en publiek.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen ter zake van personeel en soortgelijke verplichtingen. Deze worden opgenomen tegen de berekende contante waarde. Een voorziening wordt eerst gevormd als voldaan is aan de vereisten terzake van het vormen van voorzieningen.

De voorziening jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea-uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

Schattingwijziging discontovoet:

In verband met de gedaalde marktrente is de discontovoet vanaf 2019 verlaagd naar 1%. Het percentage is gebaseerd op de van overheidswege vastgestelde risicovrije reële discontovoet in maatschappelijke kosten - batenanalyses voor investeringsprojecten. Door de verlaging is de voorziening toegenomen met 15%.

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Dit saldo wordt contant gemaakt tegen het geldende discontopercentage. Tot op heden worden er nog maar zeer beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening wordt pas opgenomen als de verplichting betrouwbaar is te schatten.

De voorziening onderhoud is gebaseerd op de onderhoudsplanning van de komende jaren. De dotatie is op basis van de planning berekend en gelijkmatig verdeeld over de jaren. Periodiek wordt de planning geactualiseerd. Jaarlijks wordt bekeken of de dotatie toereikend is. In de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is een tijdelijke overgangsregeling opgenomen voor het toepassen van de methode van kostenegalisatie voor de voorziening groot onderhoud. Van deze tijdelijke overgangsregeling is gebruikt gemaakt bij het berekenen van de voorziening groot onderhoud.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde

Pensioenen

Er is één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Per ultimo boekjaar heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 95,8% (Beleidsdekkingsgraad). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering". In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege toegekende (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW subsidies en (gemeentelijke) overheidsbijdragen, alsmede de van derden toegekende overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

A.1.4 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2019

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31 december 2018	Afschrijvingen tot en met 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019				Aanschaf- waarde per 31 december 2019	Afschrijvingen tot en met 31 december 2019	Boekwaarde per 31 december 2019
				Investerings-	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Afschrijvingen desinvesteringen			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	427.268	131.888-	295.380	187.814	0	30.054-	0-	615.082	161.942-	453.140
1.2.2 Inventaris en apparatuur	6.681.247	4.427.480-	2.253.768	425.876	3.531-	310.514-	3.531	7.106.823	4.737.693-	2.369.130
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	1.611.373	1.341.899-	269.474	65.755	0	65.208-	0-	1.677.129	1.407.107-	270.022
1.2.4 MVA in uitvoering en vooruitbetaling en	-	-	-	2.508	-	-	-	2.508	-	2.508
1.2.5 Niet aan het proces dienstbare MVA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	8.719.889	5.901.267-	2.818.622	681.954	3.531-	405.776-	3.531	9.401.541	6.306.742-	3.094.800

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten Meubilair, Technisch inventaris en ICT middelen.

Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijsleerpakket en overige investeringen.

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019			Boekwaarde per 31 december 2019
		Investeren	Desinves- teringen	Resultaat	
1.3.6 Effecten:					
Obligaties	1.033.700	-	-	18.775-	1.014.925
Totaal	1.033.700	-	-	18.775-	1.014.925

1.5 Vorderingen

	31 december 2019	31 december 2018
1.5.1 Debiteuren	61.918	-
1.5.2 Vorderingen OCW	491.404	451.455
De vordering OCW heeft betrekking op de overlopende posten vanuit de personele lumpsum, impulsgebieden en personeels- en arbeidsmarktbeleid.		
1.5.6 Overige overheden	58.081	24.786
1.5.7 Overige vorderingen	111.000	138.600
Overige overlopende activa	200.049	125.573
1.5.8 Overlopende activa	200.049	125.573
Totaal Vorderingen	922.452	740.414

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

	31 december 2019	31 december 2018
1.7.1 Kasmiddelen	294	641
1.7.2 Banken	7.249.801	6.917.821
	7.250.096	6.918.462

2.1 Eigen vermogen

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019		Boekwaarde per 31 december 2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
2.1.1 Algemene reserve	9.404.604	408.568	-	9.813.172
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	222.788	-	-	222.788
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	56.851	26.754	-	83.606
	9.684.243	435.322	-	10.119.565

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen.

Toelichting Bestemmingsreserve publiek:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019		Boekwaarde per 31 december 2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Personele reserve	90.000	-	-	90.000
Overige reserve	132.788	-	-	132.788
	222.788	-	-	222.788

2.2 Voorzieningen

		Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019			Boekwaarde per 31 december 2019	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
			Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval			
2.2.1	Personeel	198.605	20.688	106.859-	-	112.434	-	112.434
	<i>Spaarverlof</i>	<i>116.843</i>	<i>-</i>	<i>101.247-</i>	<i>-</i>	<i>15.596</i>	<i>-</i>	<i>15.596</i>
	<i>Jubilea</i>	<i>81.762</i>	<i>20.688</i>	<i>5.612-</i>	<i>-</i>	<i>96.838</i>	<i>-</i>	<i>96.838</i>
2.2.3	Overige voorzieningen	640.917	287.500	338.034-	-	590.383	-	590.383
	<i>Onderhoud</i>	<i>640.917</i>	<i>287.500</i>	<i>338.034-</i>	<i>-</i>	<i>590.383</i>	<i>-</i>	<i>590.383</i>
		839.522	308.188	444.893-	-	702.817	-	702.817

2.4 Kortlopende schulden

		31 december 2019	31 december 2018
2.4.3	Crediteuren	316.740	147.280
2.4.7.1	<i>Loonheffing</i>	<i>300.133</i>	<i>303.103</i>
2.4.7.3	<i>Premies sociale verzekeringen</i>	<i>21.339</i>	<i>27.278</i>
2.4.7	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	321.472	330.381
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	116.573	96.465
2.4.9	Overige kortlopende schulden	52.812	5.569
2.4.10.4	<i>Vooruitontvangen termijnen OCW niet geoormerkt</i>	<i>67.329</i>	<i>8.079</i>
2.4.10.5	<i>Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld</i>	<i>283.780</i>	<i>265.226</i>
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva algemeen</i>	<i>236.673</i>	<i>92.981</i>
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva mbt subsidie Gemeente</i>	<i>28.000</i>	<i>-</i>
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva mbt subsidie overig</i>	<i>36.512</i>	<i>41.451</i>
2.4.10	Totaal overlopende passiva	652.293	407.736
Totaal kortlopende schulden		1.459.890	987.433

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

Energie: collectiviteitscontract via Verus. DVEP looptijd 2015-2020, €32.000. Eneco looptijd 2015-2020, € 92.819,-

Schoonmaak: Nivo Noord verzorgt de schoonmaak 2014-2016, in 2016 is dit contract verlengd. Kosten €165.352,-

Kopieermachines: Sinds januari 2017 is er sprake van een collectief contract op verenigingsniveau. Totale kosten 2019: € 59.622,-

0

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Model G, Overzicht doelsubsidies OCW

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking:

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Totaalbedrag toewijzing (€)	Ontvangen in 2019	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
Subsidie voor studieverlof	927957-1	28-8-2018	3.779		x	
Subsidie doorstroomprogramma po-vo	DPOVO19055	22-8-2019	124.000	62.000		X
Subsidie lerarenbeurs/studieverlof	9/592/30541	23-7-2019	12.093	12.093		X
Subsidie lerarenbeurs/studieverlof	9/616/32963	23-7-2019	12.093	12.093		x
			<u>151.965</u>	<u>86.186</u>		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018	Stand begin 2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Te verrekenen 31-12-19
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Aflopend			-	-	-	-	-	-	-

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2018	Lasten t/m 2018	Stand begin 2019	Ontvangen in 2019	Lasten in 2019	Stand ultimo 2019
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Doorlopend			-	-	-	-	-	-	-

Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten over 2019

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.1.1.1	Rijksbijdragen OCW	10.615.153	10.011.107	9.790.974
3.1.2.2	Niet geoordeelde subsidies	388.885	343.820	354.511
	Totaal rijksbijdragen via OCW	11.004.038	10.354.927	10.145.485
3.1.3.3	Rijksbijdragen via samenwerkingsverband	518.736	480.000	499.017
	Totaal rijksbijdragen	11.522.774	10.834.927	10.644.501

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.2.1	Gemeentelijke bijdragen en subsidies	42.696	25.000	30.428
3.2.2	Overige overheidsbijdragen	47.497	-	28.156
		90.193	25.000	58.584

3.5 Overige baten

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.5.1	Verhuur	36.264	21.100	32.887
3.5.5	Ouderbijdragen	77.533	61.585	76.707
3.5.6	Overig	123.482	58.803	123.721
		237.279	141.488	233.315

4.1 Personele lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.1.1.1 <i>Bruto lonen en salarissen</i>	6.356.942	6.374.053	6.111.523
4.1.1.2 <i>Sociale lasten</i>	1.105.063	1.108.037	1.131.917
4.1.1.3 <i>Pensioenlasten</i>	1.016.359	1.019.095	804.339
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen	8.478.364	8.501.184	8.047.778
4.1.2.1 <i>Dotaties personele voorzieningen</i>	80.559-	8.000	71.662
4.1.2.2 <i>Personeel niet in loondienst</i>	195.590	3.600	268.098
4.1.2.3 <i>Overig</i>	212.302	181.063	178.934
4.1.2.4 <i>Scholing/opleiding</i>	215.497	210.700	195.417
4.1.2 Overige personele lasten	542.829	403.363	714.110
4.1.3 Af: Uitkeringen	114.302-	49.000-	79.250-
	8.906.891	8.855.547	8.682.638

Realisatie 2019	Realisatie 2018
--------------------	--------------------

Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging) 133 126

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.2.2.1 Gebouwen	30.054	12.397	21.361
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	310.514	324.984	290.868
4.2.2.4 Onderwijsleerpakket	65.208	69.436	68.413
	405.776	406.817	380.642
Boekresultaat desinvesteringen	-		79.549
	405.776	406.817	460.191

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.3.1 Huur	32.387	49.000	30.474
4.3.2 Verzekeringen	-	250	-
4.3.3 Onderhoud	36.798	42.250	44.857
4.3.4 Water en energie	114.690	133.070	113.508
4.3.5 Schoonmaakkosten	256.732	231.329	238.590
4.3.6 Heffingen	42.343	14.200	17.747
4.3.7 Dotaties overige onderhoudsvoorzieningen	287.500	265.275	199.500
4.3.8 Overige huisvestingslasten	8.568	27.510	12.459
	779.018	762.884	657.135

4.4 Overige lasten

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.4.1	Administratie- en beheerslasten	459.472	468.570	624.999
4.4.2.1	<i>Inventaris en apparatuur</i>	16.888	22.900	18.451
4.4.2.2	<i>Leermiddelen</i>	356.806	292.830	311.436
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	373.694	315.730	329.887
4.4.4	Overig	520.547	320.830	281.700
		1.353.712	1.105.130	1.236.585
<i>Uitsplitsing</i>				
4.4.1.1	Honorarium onderzoek jaarrekening	8.834		13.334
4.4.1.2	Honorarium andere controleopdrachten	-		-
4.4.1.3	Honorarium fiscale adviezen	-		-
4.4.1.4	Honorarium andere niet-controledienst	-		-
	Accountantslasten	8.834		13.334

5 Financiële baten en lasten

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
5.1	Rentebaten	49.249	53.024	63.100
5.5	Rentelasten	0-	-	0-
		49.249	53.024	63.099

A.1.7

Overzicht verbonden partijen

Per 31 december is er geen sprake van verbonden partijen.

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Friesland Ver. Ter ondersteuning van PCBO	Stichting	Leeuwarden	4
Tytsjerksteradiel	Vereniging	Eastermar	4

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

Financiële kengetallen enkelvoudige jaarrekening

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
<u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.	4%	0%
<u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. Een waarde tussen de 1,5 en 2 is goed. Ligt de waarde boven de 1,5 dan is de organisatie in staat aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen.	4,35	5,90
<u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i>	76,3%	78,0%
<u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen / totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.	84,0%	88,1%
<u>Weerstandsvermogen</u> <i>(Eigen vermogen minus Materiele vaste activa) / Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.	35,3%	36,5%
Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)	1.695	1.728
Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging)	132,76	126,11
<u>Personeelskosten per FTE</u>	67.093	68.850

B.1.1 Enkelvoudige balans per 31 december 2019

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2019	31 december 2018
1.2	Materiële vaste activa	2.777.547	2.471.516
	Totaal vaste activa	<u>2.777.547</u>	<u>2.471.516</u>
1.5	Vorderingen	884.342	701.399
1.7	Liquide middelen	5.463.787	5.110.425
	Totaal vlottende activa	<u>6.348.129</u>	<u>5.811.824</u>
	Totaal activa	<u><u>9.125.676</u></u>	<u><u>8.283.339</u></u>

2.	Passiva	31 december 2019	31 december 2018
2.1	Eigen vermogen	6.962.968	6.458.199
2.2	Voorzieningen	Voorzieningen 702.817	839.522
2.4	Kortlopende schulden	1.459.890	985.618
	Totaal passiva	<u><u>9.125.676</u></u>	<u><u>8.283.339</u></u>

B.1.2 Enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019

		Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.	Baten			
3.1	Rijksbijdrage OCW	11.522.774	10.834.927	10.644.501
3.2	Overige overheidsbijdragen	90.193	25.000	58.584
3.5	Overige baten	237.579	133.988	233.310
	Totaal baten	11.850.546	10.993.915	10.936.395
4.	Lasten			
4.1	Personeelslasten	8.906.891	8.855.547	8.682.638
4.2	Afschrijvingen	375.922	388.039	430.338
4.3	Huisvestingslasten	786.518	762.884	657.135
4.4	Overige lasten	1.349.821	1.101.130	1.230.725
4.5	Doorbetalingen aan schoolbesturen	-	-	-
	Totaal lasten	11.419.153	11.107.600	11.000.836
	Saldo baten en lasten	431.393	113.686-	64.440-
5	Financiële baten en lasten	73.376	79.624	16.971
	Netto resultaat	504.768	34.062-	47.469-

B.1.3 Enkelvoudige kasstroomoverzicht

	2019	2018
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	431.393	64.440-
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	375.922	350.789
- Mutaties voorzieningen	136.705-	87.482
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	182.943-	36.979
- Kortlopende schulden	474.273	543.255-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	961.939	132.446-
Ontvangen interest	73.376	16.971
Betaalde interest	0-	-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	1.035.315	115.474-
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investerings materiële vaste activa	681.954-	682.034-
Inbreng financiële activa fusiepartner	-	79.549
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	681.954-	-
Mutatie liquide middelen	353.361	717.959-
Beginstand liquide middelen	5.110.425	5.828.386
Mutatie liquide middelen	353.361	717.959-
Eindstand liquide middelen	5.463.786	5.110.426

Toelichting behorende tot de jaarrekening:

Grondslagen enkelvoudige jaarrekening

Fusie

Per 1-8-2019 is De Greide voorheen De Finne (06QP) gefuseerd met It Iepen Stee, onder bevoegd gezag van Tytsjerksteradiel.

Per 1-8-2019 is De Klimstien voorheen Immanuel (08AB) gefuseerd met OBS de Oerstek, onder bevoegd gezag van Tytsjerksteradiel.

Personele reserve

Het doel van de bestemmingsreserve personeel is het opvangen van de personele gevolgen van de krimp.

Overige reserve

De overige reserve bestaat uit 3 elementen:

Gemeentelijk onderzoek naar toekomstbestendige kindvoorzieningen voor kinderen van 0-12 jaar.

Kosten van gesprekken met bureau Noorderlingen in het kader van duurzame inzetbaarheid.

Kosten onderzoek scheiding privaat en publiek.

B.1.4 Toelichting op de enkelvoudige balans per 31 december 2019

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31 december 2018	Afschrijvingen tot en met 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019				Aanschaf- waarde per 31 december 2019	Afschrijvingen tot en met 31 december 2019	Boekwaarde per 31 december 2019
				Investerings	Desinves- teringen	Afschrijvingen	Afschrijvingen desinvesteringen			
1.2.1 Gebouwen en terreinen	1.815	83-	1.732	187.814	-	8.776-	-	189.629	8.860-	180.770
1.2.2 Inventaris en apparatuur	6.596.045	4.395.735-	2.200.310	425.876	3.531-	301.938-	3.531	7.021.620	4.697.372-	2.324.248
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	1.611.373	1.341.899-	269.474	65.755	0	65.208-	0-	1.677.129	1.407.107-	270.022
1.2.4 MVA in uitvoering en vooruitbetaling en	-	-	-	2.508	-	-	-	2.508	-	2.508
1.2.5 Niet aan het proces dienstbare MVA	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Materiële vaste activa	8.209.233	5.737.717-	2.471.516	681.954	3.531-	375.922-	3.531	8.890.886	6.113.339-	2.777.547

Onder inventaris en apparatuur vallen de posten Meubilair, Technisch inventaris en ICT middelen.

Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijsleerpakket en overige investeringen.

1.5 Vorderingen

	31 december 2019	31 december 2018
1.5.1 Debiteuren	61.918	-
1.5.2 Vorderingen OCW	491.404	451.455
De vordering OCW heeft betrekking op de overlopende posten vanuit de personele lumpsum, impulsgebieden en personeels- en arbeidsmarktbeleid.		
1.5.6 Overige overheden	58.081	24.786
1.5.7 Overige vorderingen	111.000	138.600
Overige overlopende activa	<u>161.939</u>	<u>86.557</u>
1.5.8 Overlopende activa	161.939	86.557
Totaal Vorderingen	<u>884.342</u>	<u>701.398</u>

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

	31 december 2019	31 december 2018
1.7.1 Kasmiddelen	294	641
1.7.2 Banken	<u>5.463.493</u>	<u>5.109.784</u>
	<u>5.463.787</u>	<u>5.110.425</u>

2.1 Eigen vermogen

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019		Boekwaarde per 31 december 2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
2.1.1 Algemene reserve	6.178.560	478.015	-	6.656.575
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	222.788	-	-	222.788
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	56.851	26.754	-	83.606
	<u>6.458.199</u>	<u>504.769</u>	<u>-</u>	<u>6.962.968</u>

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen.

Toelichting Bestemmingsreserve publiek:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019		Boekwaarde per 31 december 2019
		Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Personele reserve	90.000	-	-	90.000
Overige reserve	<u>132.788</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>132.788</u>
	<u>222.788</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>222.788</u>

2.2 Voorzieningen

	Boekwaarde per 31 december 2018	Mutaties 2019			Boekwaarde per 31 december 2019	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
		Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval			
2.2.1 Personeel	198.605	20.688	106.859-	-	112.434	-	112.434
Spaarverlof	<u>116.843</u>	<u>-</u>	<u>101.247-</u>	<u>-</u>	<u>15.596</u>	<u>-</u>	<u>15.596</u>
Jubilea	81.762	20.688	5.612-	-	96.838	-	96.838
2.2.3 Overige voorzieningen	640.917	287.500	338.034-	-	590.383	-	590.383
Onderhoud	<u>640.917</u>	<u>287.500</u>	<u>338.034-</u>	<u>-</u>	<u>590.383</u>	<u>-</u>	<u>590.383</u>
	<u>839.522</u>	<u>308.188</u>	<u>444.893-</u>	<u>-</u>	<u>702.817</u>	<u>-</u>	<u>702.817</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31 december 2019	31 december 2018
2.4.3 Crediteuren	316.740	147.280
2.4.7.1 Loonheffing	<u>300.133</u>	<u>303.103</u>
2.4.7.3 Premies sociale verzekeringen	21.339	27.278
2.4.7 Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	<u>321.472</u>	<u>330.381</u>
2.4.8 Schulden terzake van pensioenen	116.573	96.465
2.4.9 Overige kortlopende schulden	52.812	5.569
2.4.10.4 Vooruitontvangen termijnen OCW niet geoormerkt	67.329	8.079
2.4.10.5 Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld	283.780	265.226
2.4.10.8 Overlopende passiva algemeen	236.673	91.166
2.4.10.8 Overlopende passiva mbt subsidie Gemeente	28.000	-
2.4.10.8 Overlopende passiva mbt subsidie overig	36.512	41.451
2.4.10 Totaal overlopende passiva	<u>652.293</u>	<u>405.921</u>
Totaal kortlopende schulden	<u>1.459.890</u>	<u>985.618</u>

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.5 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

Energie: collectiviteitscontract via Verus. DVEP looptijd 2015-2020, €32.000. Eneco looptijd 2015-2020, € 92.819,-

Schoonmaak: Nivo Noord verzorgt de schoonmaak 2014-2016, in 2016 is dit contract verlengd. Kosten €165.352,-

Kopieermachines: Sinds januari 2017 is er sprake van een collectief contract op verenigingsniveau. Totale kosten 2019: € 59.622,-

Gebeurtenissen na balansdatum

Het coronavirus heeft voor een pandemie gezorgd die ook in Nederland heeft geleid tot een crisis. De crisis heeft over het verslagjaar 2019 geen gevolgen gehad en heeft daarmee geen gevolgen voor de feitelijke situatie op balansdatum. In 2020 hebben overheidsmaatregelen om het virus in te dammen grote gevolgen voor de samenleving. Voor het onderwijs betekent dit dat in maart 2020 alle scholen gesloten zijn. Door de overheid is inmiddels besloten dat scholen in het basisonderwijs vanaf 11 mei 2020 gefaseerd weer open mogen. De (gedeeltelijke) sluiting heeft direct gevolgen voor het lesgeven, wat digitaal en op afstand moet plaatsvinden. Op korte termijn is dit in maart 2020 ingeschat. Wel vraagt dit veel extra afstemming met de leerlingen, de leerkrachten en de ouders. De gevolgen van het lesgeven op afstand voor de resultaten van het onderwijs op lange termijn zijn op dit moment niet in te schatten. Ook de consequenties voor het personeel rond de verzwaren van de zorgtaak en eventueel uitval door ziekte zijn moeilijk in te schatten. Met de huidige informatie gaan we er vanuit dat de beschikbaarheid van lesmateriaal en digitale ondersteuning voorlopig voldoende beschikbaar is en blijft. Financieel verwachten we geen directe grote gevolgen op de inkomsten en uitgaven van de onderwijsinstelling. Daarmee voorzien we ook geen gevolgen voor de continuïteit van de onderwijsinstelling.

Toelichting op de enkelvoudige staat van baten en lasten over 2019

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	10.615.153	10.011.107	9.790.974
3.1.1.2 Niet geïmmuniseerde subsidies	388.885	343.820	354.511
Totaal rijksbijdragen via OCW	11.004.038	10.354.927	10.145.485
3.1.3.3 Rijksbijdragen via samenwerkingsverband	518.736	480.000	499.017
Totaal rijksbijdragen	11.522.774	10.834.927	10.644.501

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	42.696	25.000	30.428
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	47.497	-	28.156
	90.193	25.000	58.584

3.5 Overige baten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
3.5.1 Verhuur	36.264	13.600	32.887
3.5.5 Ouderbijdragen	77.533	61.585	76.707
3.5.6 Overig	123.782	58.803	123.716
	237.579	133.988	233.310

4.1 Personele lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.1.1.1 Bruto lonen en salarissen	6.356.942	6.374.053	6.111.523
4.1.1.2 Sociale lasten	1.105.063	1.108.037	1.131.917
4.1.1.3 Pensioenlasten	1.016.359	1.019.095	804.339
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen	8.478.364	8.501.184	8.047.778
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	80.559-	8.000	71.662
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	195.590	3.600	268.098
4.1.2.3 Overig	212.302	181.063	178.934
4.1.2.4 Scholing/opleiding	215.497	210.700	195.417
4.1.2 Overige personele lasten	542.829	403.363	714.110
4.1.3 Af: Uitkeringen	114.302-	49.000-	79.250-
	8.906.891	8.855.547	8.682.638

Realisatie 2019	Realisatie 2018
--------------------	--------------------

Gemiddeld aantal FTE (exclusief vervanging) 133 126

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.2.2.1 Gebouwen	8.776	2.195	83
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	301.938	316.409	282.292
4.2.2.4 Onderwijsleerpakket	65.208	69.436	68.413
	375.922	388.039	350.789
Boekresultaat desinvesteringen	-	-	79.549
	375.922	388.039	430.338

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.3.1 Huur	32.387	49.000	30.474
4.3.2 Verzekeringen	-	250	-
4.3.3 Onderhoud	36.798	42.250	44.857
4.3.4 Water en energie	114.690	133.070	113.508
4.3.5 Schoonmaakkosten	256.732	231.329	238.590
4.3.6 Hefvingen	42.343	14.200	17.747
4.3.7 Dotaties overige onderhoudsvoorzieningen	287.500	265.275	199.500
4.3.8 Overige huisvestingslasten	16.068	27.510	12.459
	786.518	762.884	657.135

4.4 Overige lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	459.472	468.570	623.184
4.4.2.1 Inventaris en apparatuur	16.888	22.900	18.451
4.4.2.2 Leermiddelen	356.806	292.830	311.436
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	373.694	315.730	329.887
4.4.4 Overig	516.655	316.830	277.655
	1.349.821	1.101.130	1.230.725
Uitsplitsing			
4.4.1.1 Honorarium onderzoek jaarrekening	8.834		13.334
4.4.1.2 Honorarium andere controleopdrachten	-		-
4.4.1.3 Honorarium fiscale adviezen	-		-
4.4.1.4 Honorarium andere niet-controledienst	-		-
Accountantslasten	8.834		13.334

5 Financiële baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
5.1 Rentebaten	73.376	79.624	16.971
5.5 Rentelasten	0-	-	-
	73.376	79.624	16.971

B.1.7**Overzicht verbonden partijen**

Per 31 december is er geen sprake van verbonden partijen.

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Friesland Ver. Ter ondersteuning van PCBO	Stichting	Leeuwarden	4
Tytsjerksteradiel	Vereniging	Eastermar	4

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

A.1.8

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren die op Stichting voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel van toepassing is.

Op grond van de WNT regelgeving is de klasseindeling C van toepassing. Bij deze klasseindeling geldt voor 2019 een bezoldigingsmaximum van € 138.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen	2
Gewogen aantal onderwijssoorten	1
Totaal aantal complexiteitspunten	7

1. BEZOLDIGING TOPFUNCTIONARISSEN

1a. Leidinggevende topfunctionarissen mét dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Gegevens 2019	J. Oppewal	J. Sijtsma											
Functiegegevens	Voorzitter	Lid CvB											
Aanvang en einde functievervulling 2019	7/1/-31/12	1/1-31/05											
Omvang dienstverband in FTE	1	1											
Dienstbetrekking?	j	j											
Bezoldiging													
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	96.977	78.380											
Beloningen betaalbaar op termijn	18.029	6.401											
<i>Subtotaal</i>	<i>115.006</i>	<i>84.782</i>											
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	135.732	57.090											
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag													
Bezoldiging	115.006	84.782											
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan		Betreft: Uitbetaling uren spaanverlof. Afgelopen jaren was de formatieve ruimte niet aanwezig om deze uren uit te keren. Er zou geen overschrijding van het WNT maximum hebben plaatsgevonden over de afgelopen jaren indien deze uren wel uitgekeerd zouden zijn. Ruimte tussen bezoldiging en WNT maximum was afgelopen jaren als volgt: 2018: 19.431 2017: 3.780 2016: 32.473											
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling													

Gegevens 2018													
Aanvang en einde functievervulling 2018	nvt	1/1-31/12											
Omvang dienstverband 2018 in FTE		1,167											
Dienstbetrekking?		j											
Bezoldiging													
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen		97.757											
Beloningen betaalbaar op termijn		15.812											
<i>Subtotaal</i>		<i>113.569</i>											
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum		133.000											
Totaal bezoldiging 2018		113.569											

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (bedragen in €)

Gegevens 2019	J.D. Groenveld-	M.D. Kalmijn	I.I. Prins	A.H. Renkema	A. Koster	P. van den Berg							
Functiegegevens	RvT	Lid RvT	Voorzitter	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT							
Aanvang en einde functievervulling 2019	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12		1/1-31/12							
Bezoldiging													
Bezoldiging	4.320	3.080	3.080	3.080		3.080							
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	20.700	13.800	13.800	13.800		13.800							
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag													
Bezoldiging													
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan													
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling													

Gegevens 2018													
Aanvang en einde functievervulling 2018	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12							
Bezoldiging	4.320	3.080	3.080	3.080	3.080	3.080							
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	19.950	13.300	13.300	13.300	13.300	13.300							

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Er zijn geen uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband voldaan aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

3. OVERIGE RAPPORTAGEVERPLICHTINGEN OP GROND VAN DE WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bestemming van het resultaat

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

- € 478.015 wordt toegevoegd aan de algemene reserve
- € 26.754 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve privaat

Ondertekening door bestuurders en toezichthouders

Bovenschools management/College van bestuur:

- J. Oppewal

R.v.T.:

- J.D. Groenveld
- M.D. Kalmijn
- I.I. Prins
- A. H. Renkema
- P. van den Berg

Gegevens over de rechtspersoon

Algemene gegevens

Bestuursnummer	42754
Naam instelling	Stichting voor Protestants Christelijk Basisonderwijs in de gemeente Tytsjerksteradiel
KvK-nummer	40005705
Statutaire zetel	gemeente Tytsjerksteradiel
Adres	E.M. Beimastrjitte 11A
Postadres	
Postcode	9260 AA
Plaats	Eastermar
Telefoon	0512-472594
E-mailadres	info@pcbotdiel.nl
Website	https://pcbotdiel.nl
Contactpersoon	J. Oppewal
Telefoon	0512-472594
E-mailadres	info@pcbotdiel.nl

BRIN-nummers	04SX	Dûbel Ien
	05OW	De Winde
	06PZ	De Twirre
	06QP	De Greide
	08AB	De Klimstien
	08AX	It Bynt
	08OD	De Reinbôge
	09BV	De Wrâldpoarte
	09MX	De Arke
	09PJ	Ichthusschool
	10JM	Paadwizer
	15DY	Alpha

Overige gegevens

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur en de raad van toezicht van Stichting PCBO Tytsjerksteradiel

Schrevenweg 3-9
8024 HB Zwolle
Postbus 1509
8001 BM Zwolle

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

T (038) 303 21 40
zwolle@vanreeacc.nl
www.vanreeacc.nl
KvK nr. 08107895

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting PCBO Tytsjerksteradiel te Eastermar gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting PCBO Tytsjerksteradiel op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1. Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2019;
2. de staat van baten en lasten over 2019; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting PCBO Tytsjerksteradiel zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5 lid 1 onderdeel j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben

gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- bestuursverslag;
- overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2 Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn

het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het

opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Zwolle, 26 juni 2020

Van Ree Accountants

w.g.

R. van der Weerd RA MSc